

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 6 FRT, 1/2 ÉVRE 3 FRT,
1/4 ÉVRE 1 FRT. 50 KR. EGY SZÁM 15 KR.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Hol van az igazság. Zéró.	549
Kalászkok az állattenyésztés teréről. Argus.	550
Gazdatiszt vagy bérlő. L-i E-e.	551

Irodalmi szemle:

Hazai lapokból. Török Mihály.	551
Külföldi lapokból. S.	552

Kisbete szakközlemények

Vegyes közlemények	554
--------------------	-----

Közgazdaság, üzlet, forgalom:

Szerkesztői üzenetek	559
----------------------	-----

Hirdetések

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherceg Ő cs és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hol van az igazság.

Lapunk mult heti számának ezen a helyén foglalkoztunk Zalavármegye törv. hatósági bizottságának a majdan alakuló Gazdák Biztosító Szövetkezte támogatására hozott határozatával.

Ezt a határozatot a »K—k.« idei 79-ik számában első helyen méltatta és úgy vezette be, hogy az a többi törvényhatóságoknak is mintául szolgáljon az ügy esetleges tárgyalásakor.

Hogy helyes-e miniszteri, közgyűlési és egyéb hivatalos helyesléseket, figyelmeztetéseket és ott a hol . . . nyomásokat is, bár mily hasznos és kívánatos szövetség alakításához használni, hogy helyes-e az embereket a szövetkezés zászlója alá hajszolni és a közvagyon alapozásra használni, különösen pedig, hogy helyes-e most eziránt mozgolódní, mikor még a szövetkezet meg sem alakult, mikor még alapszabályaiból a nagyközönség egy betűt sem látott: arról mult heti cikkünkben elmondtuk nézeteinket és azok mellett maradunk.

Hanem időközben Zemplé vármegye is megmozdult és legutóbbi gyűlésén a következő határozatot hozta:

„Kimondja a vármegye, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezetét“ hazafisági és közgazdasági szempontból üdvösnek, hasznosnak és pártolónak tartja.

Ennélfogva alapító tagjai közé belép és egy ezer (1000) korona alapítvány jegyzésére alispánját utasítja.

Továbbá az alispán és az árvaszék felhivatnak, hogy hatáskörük szerint az ingatlanoknak a mondott szövetkezetnél való biztosítása iránt intézkedjenek.

Ezen határozatról a közönség a főszolgabírák útján értesítetik.

A társ törvényhatóságok pedig hasonló határozat hozatalára felkértenek.

Hogy pedig a „Gazdák Biztosító Szövetkezte“ kitűzött céljait könnyebben érhesse el és a nagy vagyonu, kartellben levő bizt. részvénytársaságokkal szemben nagyobbanyagi és erkölcsi erővel és biztosabban kezdhesse meg működését, *pártolásunkat azon feltételhez kötjük, hogy az egy cél felé törekvő és szintén lelkes, előkelő hazafiak által vezérelt »Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet«-tel egyesüljön.*

Megdobbant a szívünk és azt gondol-

juk, hogy mégis csak körültekintő gazdák a zemplénié s a mi a fő, nem nőttek még olyan nagyra, hogy saját árnyékuktól az igazságot meg ne látnák.

Ismét és ismét elolvastuk ezt a megyei határozatot, olyan jól esett a lelkünknek belőle valami. Az a valami pedig nem más, mint a benne található méltányosság és igazság azok iránt az »egy cél felé törekvő és szintén lelkes, előkelő hazafiak« iránt, kik az Orsz. Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet ügyeit vezetik.

A zemplé vármegyeiek tehát Teleki Géza grófnak, Csávossy Bélának, Szőnyi Zsigmondnak, Andrassy Géza grófnak, Püspöky Emilnek, Teleki Sándor grófnak és Desseffy Aristidnek a közjóra irányuló törekvéseit még tudják méltatni. És a mi viszonyaink között ez ritkaság számba megy, mert hiszen nálunk olyanok is vannak, a kiknél ezen törekvések méltatásának elhallgatása, eltitkolása s ha kell, megtagadása: kitűzött cél.

Mi például a »K—k.« idei 80—81. és 82-ik számaiban, melyek a zempléni határozat után láttak napvilágot és a melyek utolsójában a Csanád-, Esztergom-, Pozsonyvármegyék és Temesvár sz. kir. város törvényhatóságának határozatai is közre adtak: kerestük a megfelelő tudósítást, de nem találtuk. A »G. L.« 41-ik száma pedig már közre adta, tehát az érdeklődők tudomást vehettek volna róla.

Ugy kell lenni, hogy ez a határozat nem találkozott a magasabb körök tetszésével és ennek közreadása nem látszott hasznosnak, czélszerűnek. A taktikai tekintetek pedig egyenesen arra utalták az illetőket, hogy agyon kell azt hallgatni, mert még esetleg más törvényhatóságoknak is eszébe talál jutni, hogy hazánkban van már egy országos jellegű kölcsönös biztosító szövetkezet, melyet szintén lelkes hazafiak alkottak, de a melyet a még lelkesebb hazafiak most hazafias kötelességeik teljesítésének hevében el akarnak tapodni.

Az erre való hajlandóság kétségtelesenül meg van ott fenn a magasban; az út el van rá egyengetve, a szerepek jól ki vannak osztva, csak egy baj van, t. i. az, hogy

Sárga János Ékszerész és órász.

KOLOZSVÁRTT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő

ékszerakból. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból.

Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

SÁRGA GERGELY

fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Bellhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyjérdemű közönség heves figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz holandai és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zsebr, kreton és batiszt. Keztyők, harisnyák, Nap- és esernyők.

Midőn a n. é. közönség szives partfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Vagyok kiváló tisztelettel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám

(120.)

az eljárást nem lehet az igazság és méltányosság leplelve bevonni.

Nem lehet, mert a lóláb már is kilátzik, pedig még az alakulás kezdetén vagyunk. A tetszetős zalavármegyei határozatokról hasábokra menő tudósítás jött, a zempléniről pedig semmi. Ez pedig nem járja Urak! Zemplénvármegye törvényhatósági bizottsága ugyanolyan tekintélyes és hazafias testület, mint a zalavármegyei. Mindegyikben tulnyomó a tekintélyes és hazafias gazdák száma, kiknek véleménye, óhajta egyenlően kell, hogy az igazság mérlegének serpenyőjébe essék. Vagy Önöknek nincsen mérlegük, nincsen serpenyőjük? Hát az igazság olyan súlyos, hogy ott az Önök spherájában nem állhat meg, hogy csak itt található lent a föld porában a zemplénvármegyei és a többi szóhoz nem jutható gazdák barázdáiban? . . .

És azok a többi törvényhatóságok, a melyeknek a »K—k.« Zalavármegyeről szóló cikkelye ahhoz való alkalmazkodás végett iratott, nem érdemelnék meg a teljes tájékoztatást, azoknak nem kell, nem jó a zempléni határozatot ismerni, azok egyszerűen sötétben is vezethető médiumok?

Bizon kérem ez nem kóser dolog. Igy bánni el fontos és közérdekű kérdésekkel nem lehet, nem szabad. Nincsen itt szükség semmiféle taktikázásra, hiszen a Gazdák Biztosító Szövetkezetének létesülése ellen, egyetlen egy hang sem emelkedett még a gazdák köréből s nem is emelkedik, ha olyan alapra lesz fektetve, mely neki a sikeres működést lehetővé teszi, a biztosítottaknak pedig kellő garanciát nyújt.

Mire való tehát a huzavona, a taktikázás? Arra, hogy az eddig hézagpótló és uttörő Orsz. Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet vezetői levett kalappal járuljanak Önök elé? Hát csak ez a baja a magyar mezőgazdáknak, csak ez hiányzik még a magyar gazdaosztály teljes egyetértéséből és boldogulásának feltételei közül? . . .

Vagy talán csak mende-monda az, hogy a Kölcsönös Biztosító és annak vezetői becsületesen, az adott nyomasztó viszonyok között minden lehetőt megtettek arra, hogy helyüket megállják és a gazdák érdekeit szakértelemmel, hűséggel védelmezzék, szolgálják?

Igen, vagy nem?!

Ha csak mende-monda, akkor tessék ezzel őszintén előállani és a magyar gazdaközönség azon részét, a melyik csak a mondott szóból ért, felvilágosítani, meggyőzni okokkal és tényekkel, nyílt-sissakkal; ha pedig nem mende-monda, hanem valóság, akkor ne méltóztassanak se feltett, se levett kalappal instanciát várni, hanem mint a közjóért

munkálkodó lelkes hazafiakkal szokás, méltóztassanak velük kezét fogni és összevetett vállal a dologhoz látni.

A Kölcsönös Biztosító Szövetkezet, épen úgy a magyar gazdaosztály érdekeinek védelmére és szolgálatára alakult, a miként alakulni akar ugyanezen célra a Gazdák Biztosító Szövetkezte. A becsületes törekvés, az odaadó munkásság és szakértelem nem volt ezeknél az alkotóknál kevesebb, mint Önöknél, a kik most akarnak alkotni. Ezek a lelkes hazafiak is a gazdákra támaszkodtak s Önök is mi reánk támaszkodnak. A kölcsönösnek is gazdák vannak érdekelve, Önöknél is gazdák lesznek érdekelve. Ha tehát Önök a magyar gazdák sorsát, jövőjét és boldogulását hordják szívükön, akkor Önöknek azokat, a kik már ezelőtt néhány évvel ráléptek arra az ösvényre, a melyre Önök most óhajtják rávezetni a többi gazdákat: az uttörőket, minden igaz ok nélkül, avagy csak elbizakodottságból, eltiporni nem szabad!

Lássuk, hol van az igazság?! . . .

Zéró.

Kalászkok az állattenyésztés teréről.

(Gyűjti és közrebocsátja: Argus.)

Köszén-kátrány száj- és körömfájás ellen. Mi tagadás, mikor még a minden ellen való ojtás és szérumozás nem volt feltalálva, magam is sikereket vártam a kátrány használatától, de „biztos“ hatására mérget akkor se vettem volna.

Most németországi lapok közlik, hogy Sechauser vidékén több gazda *határozott sikerrel* vette igénybe a száj- és körömfájás elleni védekezésre és e baj gyógyítására a köszén-kátrányt akként, hogy úgy a betegek, mint az egészségesek orrát, száját, nyelvét, úgy nemkülönben a körmök minden lágy részét beecsetelte, illetőleg bedörzsölte avval. Állítólag már 3 nap mulva eltűntek a betegek testrészeiről a hólyagok s a betegségnek később se mutatkoztak semmi jelei és az egészségesek, jóllehet a betegekkel egy istállóban, egy jászolhoz voltak lekötve, mind a mai napig meg nem betegedtek. Erre nem merem azt mondani, amit a seraphinra nézve e helyen mondtam, hogy: higgye a ki hiszi, hanem azt mondom, hogy szükségben próbálja meg a gazda.

Kénsav a száj- és körömfájás, és az orbáncz elleni küzdelemben. — Berg orosz besszarábiai gazda írja a D. L. P.-ben, hogy a mondott betegségek ellen feltűnő sikerrel vette igénybe a kénsavnak 5 százalékos oldatát, melyet részint az állatok tartózkodási helyének, részint $\frac{1}{2}$ %-os erősségben körmeiknek deszinficiálására használt a következőképen.

A fertőzött területekről a szemetet alaposan eltisztította s felhintetett e helyeken jó vastagon több éves polyvát s ezt 5 százalékos nyers kénsavval alaposan meglocsolatván, befedette ismét jó vastag rétegben száraz polyvával. Erre az uralgott orbáncz — mintha ketté vágta volna — megszűnt.

Később a száj- és körömfájás ütött ki a közvetlen közeli környéken, de az imént jelzett módon következetesen fertőtlenített területen egyáltalában nem mutatkozott.

Mennyi irható fel ebben a véletlennek nem tudható, de adott esetben megpróbálni ezt az eljárást, nem árt.

A takarmány-csontliszt és a tejhozam. A foszforsavas meszet árusító gyárak egyéb hatásokat mellett tejszaporító hatást is tulajdonítanak a takarmány-csontlisztnek. Ez az állítás úgy látszik, nem állja meg helyét. Erre mutat legalább egy ausztriai gazdának következő kísérlete.

Beállított két tehenet, melyek egyformán 14 liternyi tejet adtak naponta. Takarmányuk állott egyenként és naponta 3-szori adagra: 40 kiló savanyított répaszeletből, 2 kiló árpadarából, 1 kiló maláta-csírából, 6 kiló szénából, 4 kiló árpaszalmából s ivóvizből ad libitum. Kezdetben nem kaptak csontlisztet, 3 hét mulva azonban az egyik tehennek 13 gramm ily liszt tetetett minden takarmányadagjába, a másik tehennek pedig nem adott csontlisztet. Három hét mulva viszont elvonatott az az első tehéntől s a másodiktól nyújtott, az utolsó napokban végre egyiknek se adatott csontlisztet. A 71 napig tartott kísérlet közben kitűnt, hogy a tejhozam 1175 s illetőleg 1150 kilóra apadt le s számbavehető hullámzás a mennyiségben vagy minőségben nem volt észlelhető.

Megjegyzendő, hogy a csontliszt a kereskedelemben előforduló legjobb volt, 40% foszforsav tartalommal s klór- és arzénmentességgel.

A fogamzás elősegítése kettedszénsavas sóddal. Hazai szaklapokban is többször ajánlották szakemberek a natrium bicarbonicumnak használatát fecskendezésre oly esetben, midőn pl. kancza amiatt nem fogamzik, mert hüvelyváladéka savanyu hatása, a melyben az ondó szál elhal. E célból 5% os oldatot ajánltak a méhhüvelybe való többszörös irrigálásra, vagy a hágtás előtt egy órával való beömlésztésre. A közölt eredmények igen változóknak bizonyultak kétségtelenül amiatt, mert nem állapítottat meg minden esetben, hogy a nedv savi hatása, vagy egyéb abnormitás-e az oka a meddön maradásnak. Egészen kedvezőtlen eredményeket közölt nemrég a „V. és Versenylap“ is, érdemes hát ezzel szembe állítani azon kedvező eseteket, melyeket már 2 év előtt a B. Thierärzt! Wochenschrift közölt.

Ezek a kísérletek vonatkoznak 436 kanczára, melyek közül bicarbonas sóddal való kezelésre vehes lett 277. Ez az eredmény azért nagyon figyelemre méltó, mert a kísérleti kanczák a kezelés előtt mind meddön maradtak ismételt hágtások daczára is.

A sikerre nézve úgy látszik az a lényeges, hogy alkalmas méhfecskendő segítségével juttatassék be a kettedszénsavas sóda oldat s hogy érintkezék az az egy sz nyálkahártya-területtel, továbbá hogy a meddőség oka ne legyen egyéb abnormitás, mint a hüvelyváladéknak savi hatása.

Ritka faj-elegy. Üres szarvu kérődző állatoknál a faj-elegyek nem éppen ritkák, de valószínűleg egyetlen a maga nemében az a faj-elegy, mely egy pinzgau-i üszőnek szarvasal való párosodásából eredt — ha igaz.

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök: Solymosy gépgyár.

Gépgyár és Vasöntőde

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járgányok, Rosták, Trieurök, Szecskavágók, Boronák, széna- és szőlőprések stb.

Fémöntvények. — Oszlopok. — Csigalépcsők. Külön osztály: EKÉK.

(101.)

Annak a lehetősége, hogy az üres szarvu nőtényt a felt szarvu megüzze, természetesen mindenütt ott fennforog, ahol pl a nyájból kivert fiatalabb szarvas bikáknak alkalmuk kínálkozik valamely üres szarvu folyató tehénre akadni. A meglepő csak az, hogy az ily hárgás eredményes lehet. Az Ill. Landw. Z idézi, hogy mult évben a Pongauban (Austria) megtartott marhavásáron egy ilyen szarvas bastardot mutattak be, melyet tulajdonosa Klein Arl-ból hajtott a vásárra. Ez a bastard üsző jellegzetes szarvas fejű, nyaku és szarvu volt, s egyebekben is nagy mértékben magánviselte állítólagos apjának a szarvas bikának ismeretű jeleit, színe azonban piros-tarka volt. Feltűnő, hogy a magas hegyek lakói az efféle bastardokat egyenesen gyakran előfordulóknak állítják. Különbözik az érdekes fajegyedet egy salzburgi kereskedő vette meg s valószínűleg konzum alá bocsátotta.

Gazdatiszt vagy bérlő.

Az „Erdélyi Gazda“ szept. 24-iki számában A—y ily czimnel irt közleményére, miután vele sokban egyet értek, sokban meg nem, néhány megjegyzést óhajtok tenni. Első sorban, a mint A—y is, azt hiszem, tette, inkább csak Erdélyről beszélek, másod sorban oda teszem mindig, hogy tisztet a kivételnek, akár birtokosról, akár bérlőről, akár tisztről beszélek.

A szegény végzett ifjúságról szóival, először is, mint A—y nagyon helyesen jegyezte meg, bizony azok nagyobb része nem nyer megfelelő alkalmazást s kénytelen ha nem is épen lóvasuti kalauznak, de más kenyerkereseti ághoz menni s ezért A y némileg a birtokost hibáztatja, hogy nem ügyel rá eléggé stb. s ebből levonja azt a következtetést, hogy rossz a tiszt, nincs elég jövedelem, ezért a birtokok haszonbérbe mennek, a haszonbérlet pedig kizsarolja a földet, s mikor az ifju örökös átveszi a birtokot, nagy buzgalommal felszereli, tisztet fogad, aztán ő is elszegényedik, eladósodik s megint haszonbérbe megy a birtok, vagy épen eladódik. Sajnos, de számtalan esetben ez a processus történik; nagyon sok tehető birtokos elszegényedik s birtokát eladja, de hát nem-e legtöbb esetben a birtokos a hibás, mert meg vagyon írva régen, hogy csak addig nyújtózkodjál, míg a takaród ér.

De keressük a hibát még más helyen is, ne ítéljük felületesen. Igen sok birtokos (mágn, sőt erkölcsi testület is) olyan felügyelőt, — kit nevezhetünk tetszés szerint ellenőrnek, igazgatónak, kormányzónak stb. — alkalmaz vagy nevel tisztjei fölé, kinek sem képzettsége, sem intelligenciája, sem gyakorlata, sem szaktudása nincsen, s olyan igazgatóval igazgattatja birtokain tisztjeit, gazdaságait, ki sem okszerűen gazdálkodni, rendelkezni nem tudhat, sem meg nem tudja bírálni és becsülni az olyan tisztjét, a ki tanult, végzett és tud, sőt ha van felügyelete alatt olyan, azt addig üldözi, míg megszökni kénytelen, mert sem helyes rendelkezést, sem okszerű gazdálkodást sem intelligens emberhez illő bánásmódot, sem fizetést, sem elismerést a felemelt felügyelőtől, vagy igazgatótól nem kap, hanem igen e helyett durvaságot, bizalmatlanságot, üldözést, mert a ki maga nem tud, nem hisz abban sem, a mit más tud. Az olyan igazgatók elűzik a valamire való végzett embert s hogy ők legyenek a gazdaság legokosabb emberei, alkalmaznak finánczot, csendőrt, korcsmárost, erdőkerülőt, inast, kocsis tisztnek s ezek viselt dolgaira aztán elmondhatja A—y, hogy „fizetett t k.“ Aztán nincs jövedelem, mert nincs a ki csináltasson és a ki csináljon, bábel-torony az egész gazdaság. persze a szegény tulajdonos elhiszi, a mit a megbízottja mond, hogy rossz a termés, nincs ára a gabonának, rossz az időjárás, összerontotta a régi tiszt a birtokot stbbi, stbbi. Aztán jön a bérbeadás.

Legtöbbször tehát nem a tulajdonos, hanem annak megbízottai, igazgatói, jószágkormányzói s csak azután tisztjei hibásak. A—y a birtokost vádolja, hogy nem néz tisztjei után, nem jár eleget utánok. De hát hogy járjon utána a tisztjének, ki évente egyszer, vagy egyszer se látja még birtokát se adott körülményeinél fogva, vagy épen járatlansága miatt, mert hát nem minden birtokos egyszermind gazda is! Persze azért még nem kell szükségkép elbuknia! Annyiban igen is hibás a birtokos, hogy felügyelői, igazgatói megválasztásában nem jár el elég körültekintéssel; alkalmaz mindenféle embert, főképp a ki hízleleg, magát fűnek, fának dicsérgeti s becsmérel mást. Így lesz a tisztból fizetett „“, legtöbb esetben ártatlanul, annak pedig, a ki finánczból, inasból, kocsisból lett tiszt, A—y szerint, ha jó előre gondoskodik, magáról, igazán könnyű a számitása, mert ha kikopott, újból lehet fináncz, korcsmáros, inas, kocsis, a mi volt, míg az intelligens, végzett ember, miután ezekre nem képes, bizonyára arra sem, hogy fizetett legyen.

De A—y-nak még azon megjegyzésére is, hogy a bérlők zsarolják a földet, rosszul gazdálkodnak, elgazdagodnak e miatt, van annyi megjegyzésem, hogy nagyon sok bérlő van, ki nem zsarolja, hanem inkább javítja a birtokot, jobban, mint a fenti nem praktikus, hanem felemelt, megokosított felügyelő, igazgatók és tiszték, mert rendszeren a ki bérlő lesz, kell, hogy értsen is a gazdasághoz, s a ki pedig ért hozzá, az, ha másnak úgy tűnik is fel, nem zsarol, hanem javít. Sok gyönyörűen felszerelt, rendezett, jól kezelt bér gazdaságot ismerek csak közelemben is, melyek minden tekintetben mintául szolgálhatnak sok birtokosnak, sok igazgatónak, pedig ott rendszeren igazgató nincs, de nem is futártartanak, sem fizetett hanem 1000 forintot felüli tisztet, ki szakértelme alapján intéz mindent, nem pedig feles kottából; van jövedelem is, sok esetben meggazdagodik a bérlő, megjavul keze alatt a gazdaság, a birtok, mert a meggazdagodásnak nem a föld zsarolása, hanem az okszerű művelés az alapja. Köthet minden tulajdonos olyan szerződést bérlőjével, hogy az takarmányt ne adhasson el, s hogy mennyit köteles trágyázni; ha fél s ha nem teszi, a maga kárára cselekszik néha, mert mint irtam elől is, minden szabály alól van kivétel s van kevés zsaroló bérlő is, de ez kisebb birtokoknál és rossz gazda birtokosoknál fordul csak elő.

Annyi bizonyos, hogy — s ebben teljesen egyetértek A—y-val — nagyon rosszak gazdasági viszonyaink, sok rossz termő esztendő, magas adók, terhek sok gondot okoznak a gazdának, legyen az birtokos, bérlő, tiszt. de én mégis ott látom legtöbb birtok jövedelmeztlenségének okát, hogy a gazdasági tisztviselők: igazgatók, tiszték, ispánok 100 birtokosnál 90 esetben rosszul vannak megválasztva s azok, kiknek például mintául kellene elül mennünk, mert követendő mintagazdaságok és bér gazdaságok vannak Erdélyben is, éppen az ellenkezőjét teszik, választanak oly igazgatót s ez olyan tiszteket, kik nem képzett emberek, kik káromkodásban, goromba bánásmódban, minél rendetlenebb, zürzavarosabb gádzálkodásban és önmagok dicsőítésében képzelik legnagyobb sikereiket, s így a szegény képzett, tanult ember, mert mindezekhez nem ért, mindenünnen kimarad; keres más pályát, az állam pedig eredmény nélkül elkölti a temérdek ösztöndíjat és kiképzési pénzt ifjainkra.

Mindezen bajokon pedig segíteni nem lehet, mert nincs ki segítsen, mindenütt az érdek a fő, előtte nincs diploma, nincs szakértelem, műveltség, nincs semmi s A—y-val én is, mások is hiába jajgatunk, mert e bajon mi segíteni nem tudunk; talán majd az idő segít!

L—i E—e.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok“ (október hó 8.) „Az erjedés befolyása a takarmány értékére“ cz. alatt igen érdekes fejtegetést közöl a különböző szénakészítési eljárásokra vonatkozólag.

Ismeretes ugyanis, hogy a száraz takarmány, pl. a széna előállításánál nemcsak a száradás, illetve vízvesztés, hanem az eközben előálló szabályos lefolyású erjedés is nagy szerepet játszik. Alapos kísérletek bebizonyították, hogy a jó széna előállítása rendkívül nehéz művészet s a sajátos és értékes táperő az előállítás folyamán végbemenő erjedéstől van függővé téve és pedig annál jobb, izlettevebb és táplálóbb a — takarmány minél intenzisebb befolyásnak voltak egy bizonyos fokig, — a szénakészítés közben lefolyó erjedések.

Ha a zölden lekaszált takarmány vékony rétegben lesz kitéve a nap szárító hatásának, a gyors száradás miatt az erjedés meg nem indulhat s az így nyert takarmány szinte értéktelen. Nem sokkal jobb a rendekben, vagy az apró petrenczékben való szárítási módszer sem, sőt így még káros hatású erjedés is léphet fel. Megfelelőbb az az eljárás, mely különösen a réti széna készítésénél szokásos. — mely szerint a félig száraz szénát két-három petrenczékbe álló boglyákba rakják össze s ott hagyják megérni. Igen jó hatású eljárás ez savanyú rétek füveire, valámint a here-szénák szárítására is.

A legjobb lefolyású erjedés a here-szénák készítésénél a kazlakba rakással érhető el és legteljesebben itt következnek be a széna minőségét és tápértékét biztosító változások. A kazalban létrejövő erjedés a legfontosabb vegyi folyamat; erre nagyon kell vigyázni, mert ha az erjedés a kellő fokon tulemelkednék, könnyen értéktelenné válhatik a különben becses takarmány.

A takarmány összehordásánál ügyelni kell, hogy az kellő mértékben meg legyen száradva, mert mennél nagyobb az összehordott tömegben a nedvesség annál kevesebb az erjedés is: a mi pedig könnyen romlásra vezet.

A széna jó vagy rossz minőségét azonnal felismerhetjük abból, hogy vajjon az állatok szívesen eszik-e vagy nem. Vannak azonban a minőségnek egyéb ismérvei is, melyek a könnyebb és jobb emészthetőségben, továbbá a tápanyagokban mutatkozó gazdagságban nyilvánulnak. Sokan a széna zöld színéből vonnak következtetést a jó minőségre nézve, pedig a szintelen széna még igen jó takarmány s viszont a zöld színű gyengébb minőségű lehet. Biztosabb következtetés vonható a levél bőségből, — különösen áll ez a here- és luczerna-szénára, — mert levélbőség nélkül mindig értéktelen takarmányt nyerünk.

A „Köztelek“ (szeptember hó 30.) számában Tóth József megfigyeléseit közli abból az alkalomból, hogy a kezelése alatt álló gazdaságban buzató rothadás miatt elpusztult az őszibúza vetésének mintegy 75—90%-a. A birtok talaj-összetétele különböző: homag, szurkos réti és tulnyomó részben szikes talaj. Előbbiek vörös here fordában, utóbbi fekete ugar rendszerben kezeltek. A vetésekben ősszel — vagy tavasszal a legcsekélyebb kár sem volt felfedezhető s a növekedés egészen normális volt. Május havában már sejteni lehetett a bajt, a beteg kalászkok, bár zöld színűek voltak csak lassan bujtak ki, rovar-kár azonban észlelhető nem volt. Egy hideg szeles eső megdöntötte az egész vetést s a beteg búzák, melyek a gyöktörzsnél dőltek meg mindinkább a földre sulykolódtak. E búzából egy maroknyit összetögvé, minden erőltetés nélkül elvált a gyökérről. Néhány nap alatt az összes szikes talaju táblákon elszáradt 75—90%-a a búzának. Ha ezt a bajt a nedvesség idézte volna elő, akkor első sorban a laposabb részek szenvedtek volna,

de e vidék május hóban nem szenvedett a nedves idő miatt, a többi időszak pedig inkább száraz, mint nedves volt. A vetés őszi bőkköny után még 2 szántást kapott, nagyobb része pedig a megromlott búzának tiszta fekete ugarba 4—4 szántásba ment s e területek csak 4—5 évvel ezelőtt kaptak friss istállótrágyát. Sem a trágya, sem a tarló nem idézhették hát e bajt közvetlen elő. Nem lehetett befolyással a vetési idő sem, mert ugy a korábbi, mint a későbbi vetésből a szikes területek egyformán tönkrementek. Ezek a cikkíró megfigyelései. Olyan baj ez, mi nagyon megérdemli, hogy vele minden gazda foglalkozzék s oda törekedjünk, hogy kiderítsük az okokat s keressük az ellene való védekezési módot, hogy búzáinkat e nagy ellenségtől megmenthessük.

A „Kert“ október hó 1-én megjelent számából szükségesnek véljük kiemelni *Kazár Géza* rövid cikkét, mely 10 pontban tartalmazza gyümölcsstenyésztesünk fellendítése céljából szükségesnek tartott nézeteit. E 10 pontban a következőket mondja:

Nem szabad a gyümölcsöt tisztán inyenczedési anyagnak, hanem inkább egy az emberi egészséget előmozdító és fentartó táp és élvezeti cikknek kell tekinteni. E célból a nagyban való gyümölcskereskedés újra szerzendő Rátermett kereskedőkre és közvetítőkre, gyümölcs központokra stb. van szükségünk. Az 5 kilós csomagokban való postaszállítást minden erőnkől széles körben terjeszteni, általánosítani kell.

A gyümölcsstermelőnek főfeladata az legyen, hogy kevés gyümölcsfajtát és tömegesen termeljen. Jó gyümölcsosztályozás, a csomagolás legpontosabb végzése, a gyümölcs izlésesen való csomagolása által a kereskedőnek minél könnyebbé kell tenni a gyümölcs értékesítését. A termelő üsse bélyegét szállító eszközeire s oda törekedjen, hogy a cégére minél ismeretesebb legyen.

Mint hogy minden gyümölcs frissen nem értékesíthető, gyümölcsértékesítő intézmények nagyobb mérvű életbeléptetése válik szükségessé, melyek ne egyoldalulag működjenek, hanem vonják be működési körükbe a zöltség konzerválást is és a gyümölcsöt minősége s a szükséglet tekintetbe vétele mellett főzék be, aszálják meg, vagy borkészítésre használják fel. A nagybirtokosok pedig nagyban, mezőgazdaságilag termeljük a gyümölcsöt s a gyümölcsös talaját fogatos eszközökkel műveljük. Ily nagyban való gyümölcsstermelésnél különösen ajánlatos a feltörzsű fák alkalmazása, mert ezek bőven teremnek és az ily gyümölcsfákról könnyen, kevesebb költséggel szedhető le a gyümölcs. A vízzel való öntözést a gyümölcsstermelésnél is épp úgy, mint a zöldegttermelésnél szokásos, alkalmazni kellene. Mindenekelőtt azonban szükséges, hogy a kis és nagy gyümölcsstermelők önbizalommal gondolják meg, hogy Franciaországban és Amerikában nem az éghajlat és a talajviszonyok tették oly nagygyá a gyümölcsstermelést, hanem a francia és amerikai gyümölcsstermelők üzleti érteke, intelligenciája és szorgalmas munkássága.

A „Magyar Dohányújság“ (Október hó 1.) igen érdekes közleményt ad *Daróczy Vilmos* tollából, melyben az évelő dohány kissé problematikus kérdéséről mondja el nézeteit. — Daróczy szerint az évelő dohányok kérdése teljesen megoldottnak vehető s ha van még valaki, a ki nem hiszi, hogy a dohány évelővé tehető, azt a debreczeni dohánytermelési kísérleti állomáshoz utasítja, a hol is a *Kerpely K.* által végzett kísérletek mindenkit meggyőzhetnek, hogy a dohány évelősége reális igazság. — K. urnak sikerült néhány igen szép és erős évelő dohány tőkét előállítani, melyek jól kifejtett, gazdag levélzettel bírnak s magtermelésre teljesen alkalmasok. Az ágról való gyökérneveléssel és dugványozással szintén sikerrel tettek kísérletek.

Szükséges volna, hogy a termelők ma-

guk is tegyenek kísérleteket, melyek kétféle képen volnának eszközözendők.

Nevezetesen kint a szabadban úgy, hogy homokos jó talajban, a hol a dohánytőke mélyreható gyökérzettel bír, a levelek letörése után a dohánytőkék közül néhányat — mint ahogy a szőlő venyigét és a rózsát télire eltakarják — egész hosszában le kell fektetni és töltögető ekével vagy kapával jól be kell földdel takarni; vagy pedig a meghagyni szándékolt dohánytőkék szárát egész a tövéig le kell vágni és az így maradt csonka törzseket földdel, falevéllal, vagy egyéb gazzal beborítani. Tavasszal a földet le kell róla húzni és akkor csakhamar ki fog tűnni, hogy bir-e még életképességgel, — mert ha valami erős, zord tél nem jön rá, akkor bizonyára újból ki fog hajtani.

De még könnyebb és bizonyosabb módja az éveltetésnek az, hogy néhány dohánytőkét tövestől, a körülötte lévő földdel együtt, gondosan ki kell ásni és valami nagyobb cserépbe, dézsába, hordóba vagy ládába áttöltve, ezeket enyhe pinczében télire éltetni, s egy párszor még most jól megöntözni, hogy a dohánygyökerek kellő nedvességben maradjanak.

Remélhető, hogy dohánytermelőink között többen lesznek, kik e kevés fáradságon kívül többre nem kerülő kísérleteket el fogják végezni dohánytermelésünk érdekében.

Török Mihály.

Külföldi lapokból.

A fajkiválasztás a szarvasmarha tenyésztésben. A jó táplálás és gondozás még nem elegendő, megfelelő jó szervezetűnek is kell lenni a tenyész állatoknak. Olyan állatokat kell tehát tenyésztési célra kiválogatni, melyekben a tenyésztési célnak megfelelő tulajdonságok nagyobb mértékben vannak meg. Igen előnyös, ha már ezek is öröklés útján szerezték e tulajdonságaikat, mert célunkat annál biztosabban és gyorsabban érjük el velük. Vagyis a „fajkiválasztást“ a legszigorubbant kell gyakorolni. Hogy pedig helyesen járassunk el, nem elegendő az apa- és anyaállat jellegeit és tulajdonságait külön-külön számításba venni, hanem tekintetbe kell venni a kettőnek kölcsönös viszonyát egymáshoz. A tenyészbíráknál főleg a következő jellegeknek kell meglenni: könnyed, rövid, (tömzsi) fej; élénk szemek; oldalra álló, egyenes, erős szarvak; rövid erős nyak; széles mar; széles, egyenes hát; széles, erős szegy; domboru mellkas; arányos has; jókora, de nem túlságosan nagy tökzacskó; lábai szabályosak, erőteljesek; a szőre finom, lesimult; a bőre puha, ruganyos. Vérmérséklete élénk, de nem rossz indulatú; járása szabályos. Az anya-teheneknél: a fej rövid, könnyed; a szemek nagyok, élénkek, de jámborságot mutatók; a szarvak gyöngöden előre és felfelé hajlók; vékonyabb arányos nyak; széles, egyenes hát; széles, egyenes keresztáj; a medence széles és nagyon jól fejlődött legyen; a tőgy érjen egészen hátra, ritka szőrű legyen jól fejlődött csicsekkel, látható véredényekkel; erősen fejlődött, egymástól távol álló tejerek; a lábak erősek, szabályosak; a szőr rövid, lesimult; a bőr puha, ruganyos; vérmérséklete élénk, de azért szelid legyen.

Ami a szülőállatok egymáshoz való viszonyát illeti, a tenyésztés lehet fajtisza (ugyanazon fajhoz tartozik az apa és az anyaállat is), vagy keresztezés, (fajkeverés; korcsnak is szokták mondani, de ez nem helyes). A fajtisza tenyésztés célja a faji tulajdonságok megtartása és fejlesztése, a keresztezésé új tulajdonságok nyerése (nemesítés). A keresztezésnél a szándékolt fajból a legtipikusabb apa-állatokat szokták keresztezésre használni. A keresztezés útján létre jött állatokat egymás között szaporítva tovább a létrejött tulajdonságokat megtarthatják. Lényegesen különbözik ettől a rokonok közötti tenyésztés, hol vörrokon állatok párosítatnak egymással s ezért

ha több nemzedéken át nem gondoskodnak a vér felújításáról az állatok mind jobban elkorcsosodnak, elcsenevésznek. (S. Berstl. Der Deutsche Landwirt. 99. No. 6).

A selyembogártenyésztés Franciaországban. A nagymérvű pusztulásnak elejét veendő, Mozriconacci selyemtenyésztési állomási igazgató tett közzé sok tanácsot kísérletei alapján. — A legnagyobb bajt az okozza, hogy a tojásokat nem a Pasteur eljárása szerint vizsgálják meg, mely pedig garantálja a pelrin kikerülését. A jó tojásokat északi fekvésű, szellős, mérsékelten száraz szobákban kell el tartani. A hőmérsék közel 0°C legyen, de 8—10°-nál több ne legyen és állandó legyen. Szekrényben sohasem szabad tartani. Kikeléskor a következő elővigyázati rendszabályok követendők. A költőszobák padozatát forró vízzel kell felmosni s calcium causticum oldatával kell kimeszelnit s 10 kgr. véve 100 liter vízre, az összes eszközök ebbe áztatandók be. Mikor még minden nedves, a légmenetesen zárt szobákban ként kell égetni, hogy a muscordin penészcsirái elpusztuljanak. — 3 kg. kén + 300 gramm salétrom elegendő 100 köbméter térfogatu szoba desinfiálására. — 24 óra mulva szellőztetik ki. — Ha az előbbi évadban járvány pusztított, 20%-ig kell emelni a rézkénny mennyiségét s aztán chlorgázzal kell desinfiálni. — A jó kelésnek s fejlődésnek 3 feltétele van: folyton megújuló tiszta levegő, kellő hőmérsék s mérsékelt nedvesség. A hidegszobából tehát csak fokozatosan kell a rendes melegbe vinni a tojásokat egész 17° R. fokú melegig. Itt maradnak kikelésig. Az 5-ik korig. Ruitter szerint csak azon esetben kell a hőmérséklet 25° fölé emelni, ha betegségtől kell tartani s a hernyók gyors kifejlődését érdekünkben áll siettetni. Különben 20° alá csak akkor kell süllyeszteni a hőmérsékletet, ha a szederfalevél szükében kezd lenni. Természetes menete a hőmérsék változásnak a költés alatt 25°, első korban 24°, 2-ik korban 23°, 3-ik és 4-ik korban 22°, az 5-ik korban 25°. A nevelés tartama 30—35 nap. Ha az 5-ik korban 19—20° hőmérsékben tartják a hernyókat a coconok egész 15%-al súlyosabbak, a selyem szebb, egyenletesebb színű s jobb minőségű lesz, de a hernyók „megérése“ 2—3 nappal később következik be, ami a betegségek ellen való védekezés szempontjából nagy idő. (Insectologie Agricole 99. No. 9)

A cukorgyártás jelene. Franciaországban van 344, Németországban 403, Ausztria-Magyarországban 234, Oroszországban 277, Belgiumban 111, Németalföldön 11 cukorgyár. Az északamerikai Egyesült-Államokban 15 cukorgyár volt üzemben 1898—1899-ben. 16 van felszerelés alatt 1899—1900-ra. Az 1898—99-iki campagne alatt a gyártott repacukor Németországban 1,025,000 tonnát, Franciaországban 764,000 tonnát, Oroszországban 740,000 tonnát, Belgiumban 204,000 tonnát tett ki. Az európai összes termelés volt tehát 4,745,000 tonna — A világ cukorrépa és cukornád termelését 7,306,000-ra teszik.

A fejenként való évi fogyasztást a különböző országokban a következő mennyiségre számították ki:

Angliában	41-42 kgr.
Schvájcban	23-64 „
Dániában	22-15 „
Svéd- és Norvégországban	18-48 „
Hollandiában	15-61 „
Franciaországban	14-07 „
Németországban	13-71 „
Belgiumban	10-47 „
Ausztria-Magyarországban	8-09 „
Portugáliában	6-46 „
Oroszországban	5-72 „
Spanyolországban	3-67 „
Törökországban	3-21 „

Olaszországban, Görögországban stb. 3 kgr. nál is kevesebb esik egy egyőnre évente. Az Egyesült-Államokban ellenben 27-7 kgr., úgy ez az egyenkénti évi cukorfogyasztás. (Journal d'agricult. pratique. 99. No. 37.)

A mesterséges, gondos fajkiválasztás eredménye már is nagy mértékben mutatkozik az angol házi állatoknál. T. i. sokkal hamarabb érik el teljes fejlettségüket a tehenek, juhok, galambok s így hamarabb is fordítják vissza a reájok tett kiadásokat, mint régebben. Ez a korai érettség a fogakra is befolyással volt, úgy, hogy most jóval korábban és hamarabb érik el jellegző fejlettségüket, mint a melyhez eddig szokva voltunk. A hizlalásra fogott ökörnek, juhoknak, vagy galamboknak a naponkénti élő testsúly szaporodása sokkal nagyobb fiatal korában, mint a teljes kifejltség szakában. Így pl. a Shorthorni fajtájú ökör 2 éves kora előtt naponként két fontot (1 font = 453 592 gr.), gyarapodik, 3 éves kora után azonban már csak 1½ fontot. Az oxfordi-dowu fajtájú juhok naponként 10 ounce (1 ounce = 31 103 gr.) súlyosbodnak 12 hónapos korukban; de viszont alig 6½ ounce-t 24 hónapos korukban. Ezért a korai hizlalás eszközlendő mindig ha csak lehetséges, mert jövedelmezőbb s a befektetett tőkét gyorsabban lehet mellette forgatni. (Agric. Gazette 99. No. 1325.)

A nitrogén tartalmu takarmányok 4 csoportba oszthatók:

1. *Az olaj és keményítőgyártás mellékterményei.* Ezek közt első a gyapot máglis, a mely kevés cukrot, keményítőt s rostanyagot de 23–50% Proteint s 8–18% zsírt tartalmaz. A hus, tej, vaj nagyon javul tőle és a legolcsóbb nitrogén tartalmu takarmányok egyike. Legcélszerűbben buza derczével, kukorica liszttel adagolható. 2–3 font (1 font = ½ kgr.) 800–1000 font élősúlyra. A vaj kemény lesz tőle. Nagy mennyiségben káros hatása. A ló, disznó, juh nem eszi. A lenmag pogácsát Amerikában és Angliában hizlalásra használják.

A kukoricából való cukor és keményítő gyártás mellékterményei több fajtájúak. Mindnyájan kedvelt tejjavító táplálékok, de a vajat lágygyá teszik, ezért gyapotmágliszttel keverik.

A gabona lisztgyártás mellékterményei, nevezetesen a rozs és pohánka korpa ritkán kerül piacra (Amerikában). A buzaliszt hulladéka többféle. Legkedveltebb ezek közt a lisztes derce, mert ez többkevesebb lisztet és 10–20% Proteint tartalmaz.

3. *A hüvelyes vetemények közül* Comecticutban a borsó és soya fontosak. A borsó zabbal elegy kitünő takarmány. A borsó héjalásnál nyert lisztes derce, apró s éretlen borsó szemekkel keverve főleg bárányszállításra használtatik. De a tejtermelésre is igen előnyösen hatnak. A soya, mint tejtakarmány fontos.

4. *A pillangós virágu takarmánynövények* (lóher, borsó, soya) zölden vagy szárítva a fűfélék fölött magas protein tartalmuk által tűnnek ki.

A nitrogén tartalmu takarmányok a trágyára is rendkívül fontosak, mert az állatok a nitrogéntartalomnak csak ¼ részét használják el ¾ része a trágyába jut. De a tejprodukczióra is előnyösen hatnak. Továbbá sokkal nagyobb mértékben működnek közre az állati meleg létrehozásában, mint a többi takarmányfélék. (Biedermanns Centralblatt 99. No 5.)

Az észak-amerikai Egyesült Államok búzatermelése. Észak-Amerika búzatermelése az óriási farmok és a legmodernebb gépek segítségével az összes export államok között első helyen áll. De Európára nem a rendszeres búzatermelés a veszélyes konkurrens, hanem a spekuláció kezében levő. A gazdag tőkepénzesek egy szövetsége tartja kezeli között az Egyesült Államok gabonakereskedését. A szövetség tagjai mind óriási farmok és elevátorok tulajdonosai. Gyakran vasut tulajdonosok is a legvakmerőbb játékosok, kiknek hatalmában áll a zöld asztal mellett határozni meg mindennapi kenyérünk árát. Aratáskor ezek az urak tüneményes gyorsasággal töltik meg az elevátorokat a saját termelésű gabonával s ha a kis és közepes farmerok jönnek, gabonájukat nincs hova lerakni, kénytelenek

gyakran nagy veszteséggel eladni a spekulánsoknak, mert a hazavitel még többbe kerülne. Így zsarolják ki a kisebb farmereket. De még nagyobb visszaélések történnek a gabona osztályozásánál. Aztán következnek a tulajdonképeni börzespekulációi a gabonamilliomosoknak, hogy a viszynok szerint haussera vagy baissere dolgozzanak. Hogy ezeknek a leketlen spekulációknak mily káros következménye van a kisgazdára, ismeretes a tavalyi Leiterféle s az idej budapesti börze eseményekből. Az Egyesült-Államok mérték fölötti spekulációja ellen való küzdelem, tehát egyszersmind az internationalis gabonakereskedésnek Amerikából kiinduló korrumpálása ellen is irányul.

Az észak-amerikai Egyesült-Államok búzatermelése eddig a következő volt:

Év	Őszi búza	Tavaszi búza	Összesen	Őszi búza	Tavaszi búza	Összesen
	Millió acre	Millió acre	Millió ha	Millió ha	Millió ha	Millió ha
1888/89.	25 384	12 739	38 123	10 275	5 155	15 428
1891/92.	25 989	12 565	38 554	10 517	5 085	15 602
1894/95.	22 477	11 570	34 047	9 096	4 682	13 778
1897/98.	26 200	16 800	43 000	10 603	6 798	17 401

(1 acre = 0.4046 5 ha.) Látható ezekből az adatokból is, hogy az Egyesült-Államok búzatermelése az érték nivóval meglehetősen egyenlyőt tart. De nem csak a búzaföldek szaporodtak, hanem e hozam is gyarapodott a gondosabb eljárások által. Így 1896-ig átlag pro ha 11 hl. termés volt, míg az utóbbi 2 év alatt 13 hl. Tény az is, hogy az alacsony búza árak a nagy tőkék búzatermelésének korlátozását, míg a búza árak emelkedése a minden eszközzel forcírozott termelést idézte elő. Az átlagos búzatermés az utolsó 20 év alatt a következő volt: 1892-ben 150 2 q., 1893-ban 124 1 q., 1894-ben 139 3 q., 1895-ben 134 9 q., 1896-ban 123 1 q., 1897-ben 156 6 q., 1898-ban 178 3 q. Ezen periodusban tehát fejenként jutott átlag 1 83 hl. évente. Az állam fogyasztási szükséglete 73 mill. lakossal 119 72 mill. hl. Ebben az évben a rendkívül forcírozott gabonatermelésnél, ha csak közepesen sikerül is 80–90 mill. hl. tesz a kivüli anyag. Az államnak 1895-ben még 250 mill. föld állott rendelkezésére. Ezek az óriási számok bizonyítják legjobban az amerikai búza verseny rendkívüli veszélyét ránk nézve. (Der Oesterr. Agrarier),

Anglia gabonatermelése és bevitele az 1898/99. periodusban.

	Búza	Árpa	Zab
	qrs.	qrs.	qrs.
1898–99.	3,508,515	3,629,760	777,677
1897–98.	2,463,313	3,289,159	795,990
1896–97.	2,617,268	3,200,616	551,912

A többi gabonaféléken kívül a búza az általános hozam, 9,360,660 qrs van kiszámítva szemben az előző év 7,036,972 qrsjével. Ez a legnagyobb elért eredmény 1890. óta. A bevitel természetesen most is csak kevéssel marad a honi termelés mögött. Így az összes termelés (búza, árpa, bab, borsó, zab) volt 41,760,972 qrs. A bevitel ezek a gabonafélékben pedig volt 35,846,229 qrs. Legnagyobb része volt a bevitelben az Egyesült Államoknak: búza 8,883,299 qrs, lisztnek való búza 5,980,379 qrs., tengeri 8,139,810 qrs. Utána következik Britt-India 2,028,927 qrs. búzával, Argentína, Canada mintegy 1–½ millió qrs. búzát vittek be. Ausztrália kiviteli képessége folyton nő. Mig Oroszország teljesen megbízhatatlan, oly nagy arányokban ingadozik a kiviteli mennyisége. Osztrák territoriumok 306,262 qrs, lisztet (lisztnek való búzát) vittek be. Érdekes Rumániának Angliába való bevitele: búza volt 7,490 qrs. tengeri volt 1,975,423 qrs. Anglia összes törökbuza bevitele 13,416,667 qrs, volt, Ebből Észak-Amerikára esik 8,139,10 qrs., Németország 30,280 qrs. búzával s 22,813 lisztnek való búzával szerepel a bevivők között. Törökország 21,595 qrs. búzát, Franciaország 194,733 lisztnek való búzát, Oroszország vitt de még 662,293 qrs. tengerit, a többi óriási mennyiséget mind Észak- és Dél-Amerika, India s Ausztrália szolgáltatotta. (Agric. Gazette. 99. No. 1312.)

A világ juh-állománya a legutóbbi évről közzétett adatok alapján:

Algír	7,455,000
Argentina	75,000,000
Ausztrália	103,000,000
Ausztria	3,187,000
Belgium	236,000
Bulgária	6,868,000
Canada	1,690,000
Jóreménység foka	14,000,000
Dánia	1,246,000
Franciaország	21,445,000
Németország	10,866,000
Hollandia	700,000
Magyarország	8,122,000
Britt-India	16,875,000
Itália	6,900,000
Norvégia	1,417,000
Lengyelország	3,755,000
Rumánia	5,002,000
Oroszország (európai)	44,965,000
Szerbia	3,094,000
Spanyolország	13,359,000
Svédország	1,298,000
Svájc	272,000
Egyesült Államok	37,657,000

A világ legnagyobb juh-tenyésztő államai tehát Ausztrál-Ázsia, Argentina, Oroszország és az észak-amerikai Egyesült államok, mert ezeknek mind több juha van, mint Angliának (31,102,000). De a rendelkezésükre álló terület aránytalanul nagyobb. Így pl. az Egyesült Államok területe 2,292,000,000 acre, Ausztrál-Ázsia 1,974,000,000 acre, európai Oroszország 1,244,000,000 acre, Argentina 715,000,000 acre területet foglal el, míg Anglia csak 77,000,000 acre-t. Aránylag tehát Anglia sokkal több juhot tenyészt, mint az említettek bármelyike. (The Agricult. Gazette, 99. No. 1342.) S.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

— **Uj vetőmag beszerzése.** Ha vetőmagot változtatunk és egyik vagy másik ok folytán új vetőmagot hozatunk, tartsuk szem előtt a következőket:

1. A vetőmagot csak oly vidékről hozassuk, melynek klimatikus és talajviszonyai lehetőleg megegyeznek a magunkéival.

2. Inkább legyen a klíma ott, honnét a magot beszerezzük, szárazabb vagy hidegebb, a talaj rosszabb, mint nálunk; de sohasem fordítva.

3. Az új féleséget gondosan kell ápolni és trágyázni. Rossz földbe vethetünk akár milyen híres és jó magot, az nem fog bevélni.

4. Előbb fontoljuk meg, hogy az eddig termelt féleségnek nemesítésével nem-e lehetne kifogástalan vetőmagot előállítani, mert ezen féleségeknek első sorban az az előnyük megvan, hogy a talajhoz és klímához már hozzászoktak, meghonosodtak.

5. Mielőtt nagyban termelnék a magot, előbb kis parcellán próbáljuk ki, vessük az utántermeltet a második évben is el és legyünk figyelemmel a termés mennyi- és minőségére, valamint arra is: mennyire áll ellen a betegségeknek.

6. Az első év után nem mondhatunk a növény értéke felől végleges ítéletet.

— **Az alma eltevésének legjobb módja.** Némelyek a finom almát selyempapirba göngyölve szokták eltenni, azt állítván, hogy az így eltett gyümölcs sokkal jobban marad meg. A geisenheimi tanintézet kísérleteket tett több fajjal, mindenikből 20–20 darabot göngyölték selyempapirba, 20–20-at pedig papir nélkül tettek el. Az eredmény az lett, hogy a papirba göngyölt almák élénkobb színűek maradtak, foltok nem támadtak rajtuk és felületükön sokkal kevesebb ráncz mutatkozott, mint a be nem göngyölt almákon. — Ebből kifolyólag célszerűnek mutatkozik a finomabb és értékesebb gyümölcsök hasonló kezelése. Begöngyölés előtt azonban ügyeljünk arra, hogy a gyümölcsök jó szárazak legyenek.

— **Adatok a répamag termeléséhez.** Egy magyar holdra 40 q. közép nagyságu répa kell. Ez adhat 5—10 q. magot, mely 150—300 frtot képvisel. Répamag tenyésztéséhez a legszebb darabokat kell kiválogatni, melyek épek és egészségesek s a fajta jellegét tisztán mutatják. Szív leveleit nem vágjuk le mélyen, csak kézzel csavarjuk le. — Kupaczolások ezek is száraz talajban, fagymentesen.

— **A sertések leölése.** Minden gazda tudja, hogy a hus. és szalonna jóságára és izletességére mily nagy befolyása van a takarmánynak; az azonban már kevésbé ismeretes, hogy a leölés mikénti keresztülvitele milyen nagy hatással van a hús tartósságára. Leölésnél az állatnak minden fölösleges felizgatását kerülnünk kell, mert ez a hús tartósságát leszállítja; nyugvó állapotban ugyanis az izomzat savmentes, mozgásnál pedig sav képződik a húsban mely hasonló összetételű, mint azon sav, mely az állat halála után a felbomláskor keletkezik. Minél tovább küzköd az állat a halállal, minél jobban kinlódik, annál több sav képződik és annál hamarabb fog a hús felbomlani.

Leölés előtt hagyjuk az állatot 16—20 óra hosszat pihenni, ezalatt eleséget ne adjunk neki, de friss vizet igen. Leölni gyorsan kell és teljesen kivérezni hagyni. Ha a sertést csak akkor daraboljuk fel, ha húsa már kihült, akkor a fehérje megalvadása folytán jobban konzerválódik a hús. Állítólag a leölt állat sörteinek lepörkölésével emeljük a szalonna tartósságát.

— **A káposztafélék tére való eltevése.** A káposztát és a kelt rendszeren pinczében szokták beföldelni. Minthogy azonban a főzélkék itt, mint a tapasztalás bizonyítja, csakhamar többé-kevésbé megsárgulnak és rothadni kezdenek, több vidéken már évek óta nem a pinczében, hanem a szabadban földelék el, még pedig igen jó eredménnyel. E kizárólag a konyhakertben, vagy ha a terelés kint a földeken történik, ott 50—100 cm. mély és tetszés szerint széles és hosszú vermeket ásnak, a földet mindkét szélre hányva. Ha az illető helynek általában száraz, úgy nem kell a verem fenekére száraz anyagot rakni! de ha nedves, abban az esetben szalmát vagy száraz falevelet teritnek a verem fenekére, hogy a növények ne érintkezzenek közvetlenül a nedves földdel. Az így elkészített verembe a káposztát és kelt úgy rakják sűrűn egymás mellé, hogy a fejek lefelé, a gyökök pedig felfelé legyenek. Előbb azonban jól megtisztítják s a sárga leveleket leszedik róla. A beföldelés annál jobban sikerül, minél szebb az idő bevermeléskor. Midőn az időjárás hidegre fordul, előbb földdel takarjuk be a káposztát, könnyebben, később a nagyobb hideg ellen vastagabb földréteggel. Különben föld helyett szalmával vagy falevéllal is megvédhetjük a fagy ellen. Ennek a bevermelési módnak még az az előnye is van, hogy a bevermelt főzélkék-kélek könnyebben hozzáférhetők alatta, mint a föld alatt.

— **Tengeri trágya.** Anglia, Franciaország, Észak-Amerika stb. partvidékein a földmivelők a hol csak lehet a tengervíz által a partra dobott tengeri növényzetet, használják trágyának igen jó eredménnyel. A növényzet a tengerben élő alga-féle alsóbb rendű növényekből (Fucus és Laminaria több fajából) áll. James Henrick újabban meghatározta a vegyi összetételét e növényi trágyának. Érdekes jelenség, hogy a clór tartalom fölött aránytalan túlsúlyban van a kénsavtartalom. A nitrogéntartalom annyi vagy némelykor még több, mint az istállótrágyában, de ez a nitrogén nincs közvetlen assimilálható állapotban, mint az istállótrágya nitrogénjének nagy része. Itt ugyanis nem ammoniak és salétrom vegyületekben fordul elő, hanem szerves vegyületekben. De a tengeri algák könnyen rothadnak s a nitrificatio gyorsan megy végbe. Így pl. hat héttel a vetés előtt a föld beforgatva a szántóföldre szórt tengeri

trágyát, a jó hatás nem marad el. Phosphorsav kevesebb van benne, mint az istállótrágyában, de viszont sokkal több kálium, tehát burgonya, répa stb. trágyázására igen jó.

— **A lecsapolható halas tavak őszi tisztítása** a bevezetett halászás után a ráczió-nális haltenyésztés egyik legfőbb feltétele. Minden tóban üledék le idővel iszap, felgyülnék a korhadó növényi részek st., ami a tó szélein igen jól fog, mert sok olyan alsóbb rendű állat fejlődik bennük s táplálkozik belőlük, melyek természetes haltáplálékot képeznek. A tó középtájáról azonban időnként el kell távolítani. A vizet lebocsájtva télen át megfagyni engedik, hogy a benne lévő sok állat stb. elpusztuljon. Az ilyen iszap igen jó rétrágya. Következő tavasszal a kitisztított tó újra benépesíthető. Ily módon sok hal ellenség is pusztul el.

— **Tojások eltartása.** Mariot-Didieur kísérletei szerint a sóban eltett tojások 10 hónapig is jól el állottak és sulyukból alig észrevehetően veszítettek. Annál inkább remélhető, hogy télen át a sóba elrakott tojások jól megállanak.

— **A mezőgazdáknek egy új ellensége** jött át Amerikából a Cuscuta Gronwii Wild. Az arankák (fecskefonál) nem kedves csoportjában ez a legveszedelmesebb, mert magja olyan nagy, mint a here magja, s így a külválasztás lehetetlen. Az új arankanövény erőteljes, sárga, virágai nagyok, fehérek, kellemes illatúak. Egész Észak-Amerikában el van terjedve. — Európában eddigelé Franciaországban lépett föl nagy arányokban, pusztítólag.

— **A gyümölcsfák trágyázása** falu helyeken rendszeren nagyon el van hanyagolva. Nem elég a trágyalé, mésszel is kell trágyázni. A méssznek az a nagy előnye van, hogy a talaj tápláló anyagát a gyümölcsfagyökereinek felszívhatóká alakítja át.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

— **Pályázati hirdetés.** Az »Erdélyi Gazdasági Egyletnél« megüresedett *gyakornoki állás* pályázati hirdetménye lapunk hirdetési rovatában olvasható. Ez uton is felhívjuk arra az érdeklődők figyelmét.

Egyben tudatjuk a pályázni óhajtokkal, hogy azok, a kik az »Erdélyi Gazda« szerkesztősége és kiadóhivatala által nyújtható *díjazott* mellékfoglalkozásra is reflektálnak, erre vonatkozó ajánlataikat — levél alakjában — külön az »Erdélyi Gazda« szerkesztőségéhez nyújtsák be.

Itt tartjuk megjegyzendőnek azt is, hogy az ajánlatok elbírálásánál főképp a *teljesen kifogástalan és hibanélküli helyesírásra és fogalmazásra* leszünk tekintettel.

A szerkesztőség az érdemleges megkeresésekre azonnal levélben válaszol és tudatja a teljesítendő munkára és díjazásra vonatkozó feltételeit.

— **A párisi kiállításra** való felküldés céljából hazarészünk gazdái közül eddig már többen küldtek be az »E. G. E.«-hez magvakat. Még egy pár bejelentés e hó 20-áig (bezárólag) elfogadható. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe a lapunk megelőző számaiban közölt felhívást.

— **Jubileumi ünnepély.** Reich Albert erdélyrészi állategészségügyi felügyelő 40 éves szolgálati jubileumát a jövő hó 5-én ünneplik meg kartársai, tisztelői és jóbarátjai. Az ünnepélyt az erdélyrészi állatorvosok rendezik, de *részvehet azon a Felügyelő* ur

minden tisztelője. Egyletünk választmánya is egyik régi és kiváló tagját tiszteli a Felügyelő urban, tehát örömmel veszünk részt az ünnepélyen, melyen — mint értesülünk — sokan jelennek meg vidékről is. Részt vesznek az Országos Állatorvos-Egyesület, az állatorvosi főiskola, a Királyhágón túli kartársak küldöttsége és igen sokan az állami és hatósági tisztviselői karból.

A fényesnek ígérkező ünnepély teljes sikerét mi is szívünkől óhajtjuk, miután ugyanis mint buzgó munkatársat, mint a gazdasági ügyek régi igaz munkását, ugyanis mint kiváló szakembert, negyven évi szolgálatai után ennyi elismerés, ennyi jutalom méltán érheti.

Az ünnepély programját jövő számunkban közöljük. (==)

— **Jubileumok.** Dr. Szentkirályi Ákos, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet igazgatója e hó 7-én ünnepelte közszolgálatának 25 éves évfordulóját. A tanári kar ez alkalomból az ezen tanév első ülésén meleg ovációba részesítette szeretett igazgatóját. A tanári kar jó kívánságait *Kertész* György tolmácsolta hosszabb beszéd kíséretében. Szentkirályi igazgató erre meghatottan válaszolt. Este pedig a jubiláns tiszteletére szükebb körű vacsorát rendezett a tanári kar a Központ-Szálló külön helyiségében, mely alkalommal dr. *Haller* Károly miniszteri tanácsos, egyetemi rendes és gazd. tanint. rendk. tanár köszöntötte fel elsőnek Szentkirályit. Kivüle még *Kertész* György, *Réti* János, valamint az ünnepelt is többször mondtak pohárköszöntőt. Dr. Szentkirályi nem csupán mint tanférfit fejt ki immár 25 év óta élénk működést, hanem az Erdélyi Gazdasági Egylet, valamint Kolozsvár városa és Kolozsvármegye közgazdasági életében is, végül pedig, mint szakírónak is általában ismert a neve.

Két nappal később f. hó 9-én, szintén 25 éves működésének jubileumát ülte meg *Réti* János is a gazd. tanint. tanára. Mindkét jubilánsnak, úgyis mint lapunk nagyrabecsült munkatársainak, sok szerencsét kívánunk.

Mezőgazdasági kiállítás Székely-Udvarhelyen.

Udvarhelyvármegye gazdasági egylete szövetkezve a megye lótenyésztőbizottságával, e hó 7., 8. és 9-én díjazással egybekötött mezőgazdasági kiállítást rendezett, mely — tekintettel arra, hogy a megyében az első ilyen irányú mozgalom volt — sikerültnek mondható. A kiállítás érdekében Báro Kemény Béla lótenyésztőbizottsági, Pálffy Dénes és Jakab Gyula gazdasági egyleti elnökök és dr. Gyarmathy Dezső polgármester, egyleti titkár fejtettek ki dicséretreméltó buzgalmat. A földmivelésügyi miniszterium részéről jelen voltak: Ilosvay Sándor mentelep. oszt. parancsnok, Szász István állattenyésztési felügyelő és Schmidt Ede cs. és kir. főállatorvos. A rendező bizottságnak a következő díjak állottak rendelkezésre. Lódíjazásokra 300 frt állami díj, a földmivelésügyi miniszter ur adománya, egyéb állatok és termények jutalmazására 250 forint egyleti díj és a dr. Gyarmathy Dezső által felajánlott 100 forint.

Pénzdíjakat a következő kisgazdák nyertek:

I. csoport. Tenyészlo-kiállítás.

1. Simó János bogárfalvi lakós gyűjteményeért	150 korona
2. Simó Lajos farkaslaki lakós gyűjteményeért	120 „
3. Miklós Lajos kányádi lakós csikos kanczájáért	80 „
4. Nagy Ferencz sz. kereszturi lakós csikos kanczájáért	60 „
5. Ambrus József csekédalvi lakós csikos kanczájáért	50 „

6. Gyarmathy Lajos uj-székelyi lakós csikos kanczájáért . . . 40 "
7. László Ferencz lengyelfalvi lakós 1 éves csikójáért . . . 30 "

II. csoport. Tenyészmarha-kidállítás.

1. Lengyelfalva község tenyész-bikájáért 20 korona
2. Mircse Mihály siménfalvi lakós 2 éves bikájáért 30 "
3. Szentgyörgyi Lajos sz.-kereszturi lakós 1 éves bikájáért 40 "
4. Patakfalvi Mózes sz.-kereszturi 1 éves bikájáért 30 "
5. Kovács János telekfalvi lakós 1 éves bikájáért 25 "
6. Balázs Mihály siménfalvi lakós 2 éves bikájáért 20 g
7. Incze Gergely farczádi lakós 2 éves bikájáért 15 "
8. Tiásó Gergely bögozi lakós bikaborjujáért 20 "
9. Barta Mózes szentpáli lakós bikaborjujáért 15 "
10. Bokor Ferencz árvátfalvi lakós teheneért 40 "
11. Dobai János szombatfalvi lakós borjas teheneért 20 *
12. Szakács Péter szt.-erzsébeti lakós borjas teheneért 20 "
13. Kovács Mihály h.-karácsonfalvi lakós borjas teheneért 20 "
14. Ferencz János sz.-udvarhelyi lakós üszőjeért 20 "

Továbbá 10—10 koronát nyertek részint üszőkkel, részint teheneikkel: Bokor Ferencz árvátfalvi, Sándor Gergely szombatfalvi, Márton András dályai, Bokor Ferencz bethlenfalvi és Bedő József városfalvi lakósok.

III. csoport. Tenyészsertések.

Péter Gergely f.-boldogfalvi lakós mangalicza-fajta koczájáért és Biró Veronika ocfalvi lakós mangalicza-fajta kanjáért 10—10 korona jutalomban részesült.

IV. csoport: Tenyész-juhok,

Kerekes Ferencz boldogfalvi lakos igen szép raczka-fajta anyajuhaiért 10 korona díjjal lett kitüntetve.

Ezenkívül a bíráló bizottság dr. Gyarmathy Dezsőnek szép gujabeli collectiojáért arany és Szöllősi Sándornak mangalicza fajta sertéseiért ezüst elismerő oklevelet ítelt oda.

Az összes felhajtás volt 76 drb. ló, 85 drb. szarvasmarha, 120 drb. sertés és 6 drb. juh.

A terménykiállítás különösen Br. Kemény Béla, Dr. Gyarmathy Dezső és Szöllősi Sámuel gyűjteményes kiállításai keltették föl a szemlélő figyelmét.

A díjazást délben közösbéd követte, ilyen az első poharat Hollaky Arthur főispán általános lelkesedés mellett Dr. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterre emelte szép szavakban fejtegetve a miniszter eredménydus működését, melynek egyik kifolyásaként tekinthető ezen kiállítás is.

A pohárköszöntő Ádám Albert indítványára táviratilag lett a miniszterrel közölve.

—sz.—n.

Megbízás. A földmivelésügyi m. kir. miniszter Szilágyvármegyében a krasznai járásra nézve *Lengyel* Ákos sz.-kraszna birtokost, a sz.-somlyói járására nézve *Mike* István perecseni földbirtokost, a tasnádi járására nézve *Rezey* Lajos alsó-szopori gör. k. esperest és a zilahi járására nézve *Kusztós* Gyula ördögkúti ev. ref. lelkészt a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Kitüntetett kiállító.** A budapesti kerészeti kiállítás bíráló-bizottsága tegnap fejezte be munkálatait. Kolozsvárról friss gyümölcsért állami aranyérmét nyert *Szabó Sámuel* tanár, egyelőnkül ig. vál. tagja.

— **Földmives iskola Sepsí-Szt.-Györgyön.** Magyar Kázmér a gazdasági ismétlőiskolák tanfelügyelője, a földmivelésügyi miniszter megbízásából Sepsí-Szent-Györgyön járt, hogy

egy gyakorlati földmives iskola létesítése végett helyszíni szemlét tartson s a módzatok fölött megállapodásra jusson. Pötsa József főispánál, a ki e tárgyban emlékiratot terjesztett föl a földmivelésügyi miniszteriumhoz, a kiküldött tanfelügyelő több a czélnek megfelelő tágosított birtokot tekintett meg s talált is alkalmas helyet, hol kiválóan az állattenyésztés s ezzel kapcsolatosan a tejtermelés, sajt- és túrókészítés, gyümölcstermelés, szóval a helyi viszonyoknak megfelelő intenzív gazdaság létesíthető. E földmives iskolában a székely kisbirtokos gazdák gyermekei teljesen díjmentes ellátásban és oktatásban részesülnének.

— **Telepesek baja.** Arról értesítenek bennünket, hogy nagy bajban van az a 128 telepes család, a mely eddig a németpalánkai és bukini kincstári földeket feles gazdasági rendszer mellett művelte. Elvették ugyanis tőlük a földet; a palánkait azért, hogy ott akáczaerdőt létesítsenek szőlőkarótermelésre, a bukinit meg azért, hogy ott mintagazdaságot csináljanak. A szegény földmives nép most kétségbe van esve s nem tudja, mihez kezdjen. Utolsó kísérletképen küldöttséget menesztettek a földmivelésügyi miniszterhez s terjedelmes emlékiratban elpanaszolták bajukat. Szerintük kár volna ezt a jó földet karótermelésre felhasználni, mikor ott a legjobb buza terem. Arra kéri tehát a minisztert, hogy adja el nekik a palánkai 902 hold földet, holdanként 700 koronáért. Ennél magasabb árt a kincstár — szerintük — árverésen sem érhetne el s ezenfelül meg szinte bizonyosra veszik, hogy árverés esetén nagy birtokos kezére kerülne a birtok.

— **Uj marharakodó állomás engedélyezése.** A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló nagyszében—nagydisznódi h. é. vasut vonalán Szeben vármegye területén fekvő Nagy-Disznód állomást marharakodó állomásul engedélyezték a földmivelés- és kereskedelemügyi miniszterek.

— **Porosz szakemberek a magyar mén-telepeken.** A földmivelési miniszter hatósága alá tartozó lótenyésztézetek tanulmányozása czéljából a porosz kormány Verner és Bielek porosz királyi méntelep-igazgatókat küldte ki hazánkba. A porosz kormány kiküldöttjeihez csatlakoztak Kunheim és Podsevit nagybirtokosok, a kik keleti Poroszország nagyobb lótenyésztői közé tartoznak. A porosz szakemberek érdeklődése mindenesetre annak a bizonyossága, hogy lótenyész-intézeteink a külföld előtt is elismert színvonalon állanak, a földmivelési miniszter szakközegeinek kalauzolásával eddig a kishéri és bábolnai méneseket, a bábolnai, fejevári méntelep osztályokat tekintették meg.

— **Háromezer forint egy hold szőlőért.** Mattencloit Rikárd sziléziai nagybirtokos, Taffe grófnak, a volt osztrák miniszterelnöknek sógora, mint Tállyáról írják, megvásárolta a Bártfa szőlőhegyet a Lippóczy családtól. A szőlő területe huszonegy katasztrális hold s az osztrák báró holdjáért háromezer forintot fizetett. Mattencloit bárónak a Hegyalján már több szőlőföldje van. A Bártfa hegy, a melyet most vásárolt meg, egyike a leghirebb bortermő földeknek.

— **A dohány és a nikotin.** A legtöbb dohányos ember azt képzei, hogy a pipaszár végére tett tüllre nikotin rakodik le, pedig ebben a lerakodásban nincs semmi egyéb, mint füst. Herman német vegyész ugyanis — az eddigi elmélettel és közhiedelemmel szemben — kimutatta, hogy egy métermázsza leg-erősebb dohányban 30 gramm nikotin van összesen, azaz 3300-szor akkora a dohány tömege, mint a benne levő nikotin. Azt kérdik erre a kételkedők, hogy mi okozza tehát az erős dohányosoknál a mérgezést. Hermann erre is megfelel. A dohányban levő anyagok közt van egy veszedelmes mérge, ez a foszfor. Egy köbméternyi (légüres térben telített) dohányfüstben egy liter foszfor van. Ez az a mérge, a mi a mellet és tüdőt megöli, do-

sohasem a nikotin, mert az egészen ártalmatlan füstté ég el.

— **Ágyuzás a jégeső ellen.** A sussaki földmivelési bizottság multkori ülésén elhatározta, hogy a zágrábi illetékes hatósághoz beadványt fog intézni, hogy a jégeső elhajtása végett teendő ágyuzásokhoz a kellő mennyiségű löport bocsássa rendelkezésükre. Nagyon sokat várnak ettől a kísérlettől, mert — úgy mondják — hogy Dalmáciában és Olaszországban is igen nagy sikert eredményezett a felhőknek ily módon való elhajtása. A megbízott elnök már meg is tette ez ügyben a szükséges lépéseket.

— **A magyar gazdasági szakirodalom jelesebb termékeinek jegyzéke.** 1860—1898. Összeállította: Vitéz A. gazd. szakirod. könyvkereskedő Kassán. Minden évben, költséget nem kimélve összeállít fentnevezett czég egy, az olvasó gazdasági közönségnek megbecsülhetlen gazd. szakirod. jegyzékét szakok szerint csoportosítva; a ki ezen jegyzékeket figyelemmel kíséri, bizonynyal arra a meggyőződésre jut, hogy az ujjab irodalmat teljesen a régiből pedig azokat a melyek még beszerezhetők, benne találja; ezuttal az összes gazdasági lapok és folyóiratokkal gyarapodott és pedig szintén szakok szerint beosztva és végül együttvéve is benne vannak, ez által az érdeklődők minden csoportnál ott találják az illető lapokat és folyóiratokat Fenti czég kizárólag a gazd. szakirod. terjesztésével és kiadásával (ugyszintén egyedül hazánkban) foglalkozik szakszerűen s bizonyára abba fogja fáradságának jutalmát látni, ha olvasóközönségünk minél nagyobb mértékben rendeli tőle a gazd. könyveket. A jegyzék bárkinék megkeresésre ingyen és bérmentve küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— **A munkásközvetítés.** Darányi földmivelésügyi miniszter, mint tudva van, már a munkástörvény tárgyalása alkalmával kijelentette volt, hogy e törvénykiegészítésével a törvényhozás útján kívánja rendezni a munkásközvetítés ügyét. El is készült már az ide vonatkozó törvénytervezet, a mely községi, törvényhatósági és központi szervezetre bizza a munkásközvetítést. A községi közvetítő, a ki tagja az előjárásnak, tíz krajczárnyi díjat szedhet csoportonként a közvetítésért. A törvényhatósági közvetítő csekély díjazásban részesül. Az egész szervezet szála a központi közvetítő irodában futnak össze, a mely hivatva lesz az egész országra nézve végezni a közvetítést. Ez a törvénytervezet szaktanácskozás tárgya volt 10-én a földmivelési miniszteriumban. A Kiss Pál államtitkár elnöklésével tartott tanácskozásra meghívott szakértők egyértelműleg czélszerűnek találták a tervezetben kontemplált intézkedéseket. Ugyanaz a szaktanácskozomány tárgyalta ugyanazon nap délután a cséplőgép-vállalkozókra vonatkozó törvénytervezetet is. Élénk vita fejlődött ki ama kérdéstről, vajjon a közigazgatási hatóság, vagy pedig a kir. bíróság illetékessége állapíttassék-e meg. A többség az 1898: II. törvényezikk intencziójához képest az előbbeni álláspontot tette magáévá. Az „E. G. E”-et ez értekezleteken Tokaji László titkár képviselte.

— **Ruthén akció.** Miután az eddigi tapasztalások szerint a Tirolból importált borzderes szarvasmarha fajta leginkább alkalmasnak mutatkozott a felvidéken való tenyésztésre, a földmivelésügyi miniszter ismét 1000 borzderes üszőt fog importáltatni. A beszerzési költségek az országos szarvasmarha alapból fedeztetnek s az egyes üszők méltányos árban, öt évi részletfizetés kedvezménye mellett adatnak át a ruthén kisgazdáknak. A bevásárlásra Darányi földmivelésügyi miniszter egy állami állatorvost s egy állami gazdasíztet küldött ki.

— **Tejgazdasági munkások kiképzése.** A tejszövetkezetek száma az országban ez idén 140-nel szaporodott. A földmivelésügyi miniszternek ez év folyamán tett utazásai

alkalmával alkalma volt személyesen is meggyőződni arról, hogy e szövetkezetek egy része teljesen modern felszereléssel van ellátva s élénk üzleti kiviteli összeköttetést tart fenn külföldi piacokkal, különösen Bécsessel. Ez az öröndetes fejlődése és föllendülése a tejjgazdaságnak kívánatosá teszi, hogy a földmívelési kormány az eddiginél nagyobb mértékben gondoskodjék az ily szövetkezetek részére szükséges kezelő személyzetnek szakszerű kiképzéséről s a szövetkezetek ellenőrzéséről. E célból tervbe van véve még egy tejjgazdasági női munkásképző iskolának a létesítése s a kivitellel alkalmas minőségű finom vaj egyöntetű előállításának biztosítására vándor vajmestereknek megfelelő számban való alkalmazása.

— Monarchiánk állatkülkereskedelmi forgalma. Az osztrák statisztikai hivatal által most kiadott statisztikai füzetekből kivehetőleg állatkivitelünk újból emelkedett. Monarchiánk állatkülkivitelének értéke ugyanis 5·9 millió forinttal több volt az idei január—augusztusi időszakban, mint tavaly. A kiviteli emelkedés kizárólag szarvasmarháknál észlelhető, míg az értékszerinti többlet részben abban is leli magyarázatát, hogy az egyes állatnemek egységárát magasabbra vették. Míg ugyanis 1898-ban az ökrök átlagára 281 frt 76 kr., a tehéneké 168 frt 96 kr. volt, addig 1899-ben előbbieket átlagos árá 350 frt 29 krt, a tehéneké 171 frt 41 krt tett ki. — A szarvasmarhák exportállama újból Németország volt, a hova 1899. év augusztus havában 12.291 darabot vittek ki. 424 drb Svájcba ment. A Németországba irányult marhakivitel emelkedése hozta magával, hogy a bécsi felhajtás csökkent. A juhkivitel augusztus hónapban újból csökkent. Franciaországba egyetlen egy darabot sem vittek ki, Svájcba 1273 darabot, Belgiumba 280-at. A sertés-kivitel alig méltó említésre. A monarchia január—augusztusi kivitele 181.613 darab volt 19·7 millió forint értékben, a következő táblázat szerint:

	Január—augusztusi állatkivitel.		Darabszám		Különbség
	Keresk. érték forintokban 1898.	1899.	1898.	1899.	
Ökör	8.027,883	12.099,420	33206	48342	+ 15136
Bika	613,506	976,650	2573	4096	+ 1523
Tehén	3.027,987	4.044,200	17916	23594	+ 5678
Aprómar.	1.378,867	1.700,893	14083	17372	+ 3289
Borju	197,358	256,643	5839	7593	+ 1754
Juh	386,642	598,081	41512	77541	+ 36029
Sertés	265,856	123,661	6021	3075	- 2946
Összesen	13.897,199	19.799,548	121150	181613	+ 60463

A monarchia állatbehozatala is meglehetősen élénk volt, különösen pedig a szarvasmarha behozatal. Ezzel szemben azonban a sertésbehozatal számszerűleg felére csökkent, minélfogva a január—augusztusi behozatalnál végösszegképpen 6380 darab keveslet mutatkozik. Csökkent a sertések értékszerinti egységára is. Míg tudniillik 1898-ban a sertések átlagára 48 frt 08 kr. volt, addig az idén 29 frt 84 krt tett ki az átlagár. — A január—augusztusi behozatal táblázata a következő:

	Január—augusztusi állatbehozatal:		Darabszám		Különbség
	Keresk. érték forintokban 1898.	1899.	1898.	1899.	
Ökör	2.987,173	4.093,851	36235	43963	+ 7728
Juh	97,221	81,308	16501	17725	+ 1224
Sertés	4.015,053	2.895,918	83361	68020	- 15341
Összesen	7.099,447	7.071,077	136097	129717	- 6380

Friss húst 1899. január—augusztus hónapjaiban 202.766 frt értékben hoztak be, szembe a tavalyi hasonló időszakban behozott 455.916 frtot kitevő friss hússal szemben. Súly szerint 13.425 mm. volt a behozatal, tavaly január—augusztusban 12.174 mm. A különbség tehát 1251 mm., 46.580 frt értékben. Ennyivel hoztak be az idén, január—augusztus hónapokban többet, mint tavaly ugyanazon időszakban.

— Állami kendergyár a Bácskában. Darányi földmívelésügyi miniszter elhatározásából a jövő év folyamán Rác-Militicsen állami kendergyár épül.

— Vágómarhakivitelünk Svájcba. St. galleni konzulátusunk írja, hogy a vágómarhabevitellel vonatkozó szabályok Svájcban némi

változást szenvedtek, ugyanis a st. margarethen-i vesztegintézet ezentul hetenként csak 40 drb.nagyobb marhát fogadhat be, emiatt aztán az ide be nem jutó állatokat a st. galleni megfigyelőbe viszik. Eddig azonban a monarchiából származó és ilyen okból a st. Gallenbe szállított vágómarha száma eddig mindössze 90 volt. Az olasz bevétel augusztus havában 373 drbot tett. Ugy a monarchiából, mint az Olaszországból eredő vágómarhák általában jó minőségűek voltak. A monarchiából származó I. minőségű marhák egy kg. össz súlyért 160—165, a II. minőségűek 150—155 frank ért értéket el.

— Állami állatorvosi kirendeltség a bécsi állatvásáron. A magyar állattenyésztőknek és állatkereskedőknek régi óhaja teljesült. Folyó hó 23-tól kezdve a bécsi állatvásáron állandóan magyar állatorvos van. A földmívelésügyi miniszter eme fontos állásra Rhiza Arthur nyitramegyei kerületi állami állatorvost küldte ki. — A gráci vasáron az ellenőrzési teendőket Garay Károly vasmegeyi kerületi állami állatorvos bizatott meg.

— Vajkivitel. Hamburgi főkonzulátusunk jelenti, hogy tartós vaj (4—5% sózva) az ottani piacon úgy kiviteli célokra, mint helyi fogyasztásra jó kelendőségnek örvend. A vaját 1—28 fontos bádogdobozokban vagy kis hordókból szállítják; a dobozok árai Hamburgban: 1 font: 12 márkafillér; 2 font: 18 fillér; 4 font: 24 fillér; 7 font: 32 fillér; 14 font: 50 fillér; 28 font: 80 fillér. A főkonzulátus az érdeklődőknek kívánatra mintadobozokat is küld. Galicziai vaj 100 kgja mintegy 146 márka netto készfizes.

— Szüreti kilátások Európában. A kedvező tavaszi és nyári időjárás, továbbá a perenospora és phylloxerának kisebb mérvű kártétele a szőlőtermés-kilátásokat csaknem változatlan arányban fentartotta egész július hó első feléig. Ekkor azonban a szárazság beköszöntött s Európa több részében a szőlőbogyók nem fejlődhettek, sőt néhol romlani, illetve hullani kezdtek s a kitünő termés-kilátások csökkentek mindenütt; Magyarország, Románia, Szerbia és Olaszország immár csak közepes termésre számíthatnak. Ausztria és Németország azonban elég jó és Franciaország jó középtermést várnak. Spanyolországban viharok és jégesők tömérdek kárt okoztak, itt a szüreti kilátások alig közepesek. A francia szüreti kilátások szemben a múlt évvel, jóval kedvezőbbek, a mennyiben a várható terméshozamot 40·5 millió hektoliterre becsülik. Tavaly 30·5 millió hektoliter termett. Ehhez a terméseredményhez az algiri 4·5 millió és a tuniszi 250,000 hektoliter termést hozzászámítva, a mire kilátás van, az idén tehát Franciaország igen jó szüret felett rendelkezik. Magyarország szüreti kilátásairól még csak közelítő képet sem lehet nyújtani; az a sok kár, a mely még a phylloxera-pusztítás után mutatkozik a hegyi szőlőkön, a számszerű becslést jóformán kizárja. A homoki szőlőkön a termés meglehetősen jó közép, így tehát valószínű, hogy országos átlagban a múlt évinél — mégis valamivel jobb termésünk leend. Igaz ugyan az is, hogy néhol a perenospora és lisztharmat sok kárt okozott a védekezés dacára is, de elvégre a peronospora okozta kár a múlt évben jóval kiterjedtebb volt, mint az idén. A jobb szüreti kilátások következtében talán a borimport Olaszországból, a hol ugyan meglehetősen középtermést remélnek az idén is — csökkenni fog. Ez esetben valószínű, hogy a magyarországi fajborok is keresettebbek lesznek.

— A gyapju drágulása. Londoni főkonzulátusunk idevágó közleményünk kiegészítésül a párisi osztrák magyar kereskedelmi kamara szeptemberi jelentéséből a következőket említjük:

A gyapjupiacon Amerika 1898-ban csak 500,000 kg.-ot vásárolt, alig negyedrészt annyit, mint 1897-ben. Az irányzat mindazonáltal olyan, hogy a finom gyapjuk drágulása előrelátható. Ausztráliában kevesebb a termelés,

mint tavaly és csak közepes minőségű és Argentína is kevesebb gyapjut küldhet, mint 1898-ban.

— Nemzetközi marhavásár Pozsonyban. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelmi miniszter felhívására Pozsonyban létesítendő nemzetközi hivatalos marhavásár ügyében terjedelmes véleményt dolgoztatott ki Wolf Gerő titkárral, melyet a miniszternek e napokban terjesztettek elő. A kamara véleménye szerint a vásár létesítése a hazai marhatenyésztés érdekében felette kívánatos.

— Hántolt borsó. A lefolyt esztendőben két fővárosi hántolótelep borsónak nagyban való hántolását akarta nálunk meghonosítani, az ebbeli kísérletek azonban veszteséget eredményeztek. A hántolt borsó fogyasztása hazánkban még sokkal jelentéktelenebb, sem hogy képes volna a nagyipart fentartani és így borsógyártmányainkkal is természetesen az osztrák piacokat kellett felkeresnünk. Ausztriában, nevezetesen Cseh- és Morvaország számos vidékén, évek óta léteznek kisebb-nagyobb borsóhántoló gyárak, melyekkel szemben a budapesti gyárak — bár terményeiknek, azok kiváló minősége révén, bizonyos kedveltséget szereztek — a versenyt fel nem vehették. Az osztrák gyárak a mieinkkel szemben több előnyben vannak, melyek közül elsősorban említést érdemel a munkabéreknek ottani rendkívüli olcsósága, mely az előállítás költségeket annál is inkább befolyásolja, miután a borsó osztályozása csakis emberi erővel végezhető és ez nálunk mintegy 3-szorta drágább, mint például Morvaországban. Még kedvezőtlenebbé teszi a budapesti gyárak helyzetét az a körülmény, hogy a nyersanyag beszerzési helyeiről, nevezetesen Oroszországból és Galicziából érkező szállítmányok után a nagygyári gyárak egyenlő távolság mellett 15 krnyi díjkezdvényt élveznek, melynek kieszközlése a budapesti telepeknek mindeddig nem sikerült.

— Növényolajgyár. Mint a B. H. jelenti, Nagybecskerekén nagy mozgalom folyik egy olajnövénygyár létesítése ügyében. A gyár 30 évi időre 200,000 frt névleges részvénytőkével létesül, a mi 400 drb középszézből fizetendő részvényre oszlik fel. Ennek a 200,000 forintnak 80 százaléka a hollandi pénz, a többi torontáli gazdák jegyzik. A gyár tulajdonképeni létesítő oka a különböző gabonaneműnél fellépő számos betegség, a mi arra utalja a délmagyarországi földmívelőket, hogy ezeknek terjedését korlátozzák és olyan iparnövények termelésével foglalkozzanak, melyek az itteni talaj és éghajlati viszonyoknak megfelelnek s hivatva vannak a mezőgazdaságnak állandó jövedelmet biztosítani. A vidékeken igen jól tenyészhető iparnövények között a ricinusmag a legelső helyet foglalja el. A nagybecskereki gyár, a melynek építéséhez már kora tavasszal hozzáfognak, 5000 kgr. nyersanyagot dolgoz fel naponként.

— A dohánybevéltés megkezdése. A dohánytermelő helyeken nemsokára megkezdik az idei termés bevéltését. A bevéltés természetesen sok munkával jár, s néhol, a hol jobban beütött a termés, két-három hónapig is eltart. A dohányjövédéki központi igazgatóság ártirt az egyes pénzügyigazgatóságokhoz, hogy megbízható tisztviselőket ajánljanak, kik a szokásos napidij mellett hajlandók erre a munkára. Ugy mondják, hogy az idei dohánytermés jobb volt a tavalyinál,

— Aszaltszilvabevitel Franciaországba. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesülése szerint a franciaországi szilvatermés kedvezőtlenül ütött ki s így kedvező alkalom nyílik az aszaltszilva bevitelére. Ottani megbízható közvetítők megnevezésére és egyéb értesítésekre a párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamara (Chambre de Commerce Austrie-Hongroise 54. Rue Richer, Páris) vállalkozott.

— Berlin tejfogyasztása. Berlinben évenként 178 millió liter tejet fogyasztanak el. Azon körzet, a melyből ezen óriási mennyiség beszerzettetik, nem is nagy, mert a legtávolabbi hely ahonnan tejet berlinbe szállítanak Star

gard 170 km. távolságban van, a hol már fagyasztott tejet is készítenek. A fagyasztott tej szállítása Berlinben napról-napra nagyobbodik, minek folytán a tejtermelők attól tartanak, hogy az amugy sem magas tejáruk még alacsonyabbak lesznek. A tej átfagos vételára Berlinben nagyban a vasuti állomásnál átvéve 11 pf. (6 $\frac{1}{2}$ kr.), eladási ára kicsinyben 18 pf. vagyis 10 $\frac{1}{2}$ krajczár.

— **Oroszország vajkivitele** Oroszországból már ma is tekintélyes mennyiségben szállítanak vajat Német- és Angolországba, az export azonban a szibériai új vasuti vonal megnyitásával hatalmas lendületet fog nyerni, mert ott a vaj előállítására igen alacsony. A vajkivitel előmozdítása céljából az Orosz kormány 50 hűtőkocsit készített tisztán csak vajszállításra. A hűtőkocsikhoz szükséges jeget 19 állomás fogja szolgálni. A szibériai vaj tehát nagy konkurrencziát fog okozni nemcsak a dán és véd, hanem a magyar vajnak is, tehát résen kell lennünk, hogy a jó minőség által biztosítsunk magunknak előnyt.

— **Burgonyakivitelünk Angliába.** Londonból írják, hogy a burgonyatermelés a megelőző évekkel szemben jelentékeny fejlődést mutat, ugyanis a beültetett terület az 1899. évben 547.682 acre volt, 1898-ban 524.591 és 1897-ben 504.914. Maga a termés mindamellett az előző évek mennyiségét nem érte el, de viszont annál jobban sikerült a skótszági és az irlandi termés.

A külföldről Londonba az 1898. évben behozott burgonyamennyiséget a következő táblázat tünteti föl:

	átlagár tonnánként	összesen eladott font sterlingben
május 7-én	24, 98	3916.—
" 14-én	20, 60	14107.10
" 21-én	16, 4.10	10002.15
" 28-án	12, 6.0	45104.2
június 4-én	8, 13.6	61074.4
" 11-én	6, 1.6	57925.2
" 18-án	5, 4.0	62634.0
" 25-én	3, 17.6	37374.7
július 2-án	2, 19.3	24529.10
" 9-én	3, 0.8	10119.4
" 16-án	2, 17.6	1581.5
	6, 0.4	328269.00

Mint ebből látható, a friss áru érkezésével az árak fokozatosan csökkennek. A bevételben különösen Németország, Hollandia, Franciaország, Portugália, Spanyolország, a kanári szigetek és a csatorna-szigetek vesznek részt.

Az ár jelenleg angol mázsánként (51 kg.) 3—4 shilling Megjegyezzük, hogy csakis a lisztes fajta burgonyák kerestetnek. Az egyes burgonya sima és nagy, valamint a csiramélyedés sekély legyen; kézzel kell válogatni, hogy hibás darabok ne kerülhessenek közzé. A csomagolás 51 kg-os zsákokban történik. Minthogy az ideai burgonyaszüret Angliában aránylag igen gyenge volt, a magyar termelőknek a késő őszzel és a télen kedvező kilátásuk nyílik a kivitelre; természetesen csak akkor, ha csakugyan jó és megfelelő árut szállítanak.

— **A romániai gazdasági helyzetről.** Bukarestből írják lapunknak a következőket: A rossz gabonatermesen kívül immár a kukorica és szőlő sem ígér még csak közepes eredményt sem. Pedig a román gazdáknak jóformán egyetlen reményük volt már a kukorica és szőlő. A gyöngye takarmánytermés is hozzájárul a helyzet romlásához, mert igaz ugyan, hogy sarju csak termett valamennyi, de azért olyan nagyarányú a takarmányhiány, hogy biztosra lehet venni a további importot, már pedig eddig is közel 9000 waggon széna érkezett a külföldről, leginkább Magyarországból. A silány takarmánytermés következtében a jószágárak állandóan csökkennek; az igás jószág több vidéken olyannyira rossz kondícióban van, hogy előre láthatólag még a gaz-

dasági munkálatokat sem lesznek képesek jól végezni. A gabonatermes silánysága következtében a kereskedelem is pang. És minthogy a kukorica és a szőlő is az ország nagy részében rossz, vagy legalább is gyöngye termést ígér, több mint bizonyos immár, hogy Románia gazdasági krízis előtt áll.

— **Gabonaküldemények Romániába.** Krajovai alkonzulátusunk jelentése szerint a román kormány által katonai célokra eddig mintegy 10.000 vasuti kocsirakomány különböző takarmányféléknek rövidebb és hosszabb határidő melletti szállítására történtek kötések, még pedig árpára és zabra 1200—1300 frank, szénára pedig kb. 800 frank árban, vasuti kocsirakományonként 10.000 kg súlyban. A szállítás legnagyobb része Magyarországból, Bulgáriából, árpa pedig részben Szerbiából fog történni.

Folyó évi július hóban mintegy 30 vasuti kocsirakomány széna érkezett Magyarországból, részben sajtolt állapotban, melynek jó minősége általában elismertetett.

— **Lenmagbevitel Romániába.** Bukarestből írják, hogy az ideai kedvező lentermés következtében a lenolajgyárosok részére mintegy 7—800 vasuti kocsirakomány lenmagbevitelére lesz kilátás.

— **Magyar széna és takarmánybevitel Romániába.** Plojestből írják, hogy a széna-bevitel Magyarországból még folyton tart; az árak loco vasutállomás 10,000 kg.-ként 1000 lei-re emelkedtek.

Hasonlót jelentenek Konstanziából is azzal, hogy még a nagy bevitel mellett sincs kizárva, hogy az esetleges szigorú és tartós tél folyamán takarmányhiány álljon be. Konstanzi konzulátusunk ajánlja, hogy a Romániában ismeretlen takarmánypótló szerek (mint repcefogácsa, répahulladék, stb.) bevitelével teteszenek kísérletek, mert ezek az ottani nagyobb gazdaságokban elhelyezhetők lennének. A parasztgazdák természetesen nem használnák ezeket a pótló szereket, mert az újításoktól irtóznak és különben is ezek a takarmánypótlékok különös kezelést igényelnek.

— **Romániai szüret.** Konstanzi konzulátusunk jelentése szerint az ideai szüret Romániában nagyon gazdagnak ígérkezik, miután azonban a várható bő terméshez képest a hordókészlet aránylag csekély: üres hordóknak Romániába való bevitelére kedvező alkalom kínálkozik.

1899. okt. 13.

I. **Időjárás.** A brit-szigetek és Norvégia között egy új depresszió jelent meg, a mely erősen súlyosította a légnyomást az egész kontinensen, úgy hogy a magas nyomás Erdély és a Fekete-tenger közötti kis területre zsugorodott össze. Ezenkívül az idő száraz és Magyarországot előlődni az Adria fölött.

Eső Skótszágban és Norvégiában — az északi ciklon hatása alatt — esett jelentékenyebb mérvben, továbbá a Genuai-öböl környékén és Franciaország nyugati tengerpartján. Egyebütt az idő száraz és Magyarországot kivéve borus vagy ködös.

Hazánkban az idő általános száraz és derült. A hőmérséklet emelkedett s 0 fok alatt ma reggel csak Erdélyben van. (Legmelegebb a Balaton környékén van, 8 C° körül, leghidegebb Szebenmegyében — 2° körül)

Nyugatról, nagybőrdő felhőzettel egyelőre még száraz idő várható, legfőkébb az ország nyugati szélén, illetve a tengerpart környékén esővel.

Hőmérséklet: O-Gyalla 4 $\frac{1}{2}$, Budapest 27, Zágráb 3 $\frac{1}{2}$, Szeged 3 $\frac{1}{2}$, Kolozsvár 0 $\frac{1}{2}$, Bécs 4 $\frac{1}{2}$, Róma 12 $\frac{1}{2}$, Páris 14 $\frac{1}{2}$, Berlin 6 $\frac{1}{2}$, Szentpétervár 9 $\frac{1}{2}$, Konstantinápoly —.

Tőzsdék.

Budapesti gabonátőzsde.

I. Készárúüzlet.

1899. okt. 12.

Kész búzában az irányzat változatlan volt. Elkelt 15.000 mm. teljesen változatlan áron.

Buza 76 kilós	frt	8.40—8.10
rozsa	"	6.50—6.45
árpa	"	5.67—5.50
zab	"	5.35—

II. Határidő-üzlet.

1899. okt. 12.

III. **Kötések.** Az üzlet folyamán a következő

Buza októberre	8.24, 8.20	8.25, 8.23.
1900 ápr.-ra	8.71, 8.69,	8.67,
Rozsa októberre	6.57, 6.53,	

áprilisra	7.04, 7.—
Zab októberre	4.92, 4.94.
áprilisra	5.38, 5.40, 5.39.
Tengeri máj.-ra	5.19, 5.18, 5.17,
Repce aug.-ra	11.90, 12.00.

Budapesti értéktőzsde.

Zárlatkor maradt:

1899. okt. 12.

Oszták hitelrészvény	360.—
Magyar hitelrészvény	366.—
Magyar leszámítoló bank	248.75
Jelzálogbank	231.—
Magyar aranyjárdék	115.50
Magyar koronajárdék	93.85

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (október 12-iki) **hotivásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	frt 6.50—7.20
Rozsa	frt 5.——5.40
Zab	frt 3.70—4.—
Árpa	frt 4.50—5.50
Kukoricza	frt 4.50—5.50
Marhahús I. oszt.	52 kr.
" II.	48 kr.
Tojás 4 db.	10 kr.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E. J. A mezőhegyesi kirándulás alkalmával fölvevett fotográfia-képet megrendeltük. 2—3 héten belül mindenkinek meg fog küldetni. — Z. Gyakorlati dolgozatokat kérünk; gyakorlati tanácsok és tapasztalatok legyenek a cikkekben, vagy üzleti, értékesítési stb. reális tanítások, a miből „hasznót“ lehet meríteni. — G. G. Jön. — R. R. Kéziratokat nem adunk vissza. Legkevésbé teszünk kivételt azon esetben, mikor valaki hozzánk következetesen a legkevésbé értékes kéziratát küldözgeti be. — A. Az 1900 évben mindegyesre rendez az egylet Kolozsvárt átalakítást.

NYILT-TÉR.

Elsőrangú hazai gyártmány.

GÖZCSÉPLŐK

Pontos cím:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. (209.)

Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecekvágók

Morzsolók

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, BÁRÓ MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

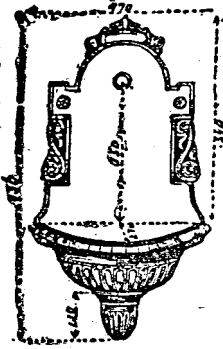
JAKAB LÁSZLÓ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.
PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább fel-
Kitüntetve. sorolt munkákat jóállás mel-
lett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre eres csatornákat és egyéb diszitményeket horgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magán fürdők, szivattyúk, fecskendők,

szőkőkutak, stb. osztorházak vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelők, mosdók és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Papp László

kávé-, fűszer-, bor- és csemege kereskedő

Kolozsvárt, Theologia épület.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek rak-
tárán levő kitűnő minőségű és ízű kávéit.

ÁRJEGYZÉK.

	frt kr.
1 kgr. Sántos válogatott	1.14
1 " Jamaikai jóízű erőteljes	1.30
1 " Guatemala fin., igen ajánlható	1.48
1 " Portorico közép szemű finom	1.62
1 " Portorico legfinom. erős, nagyszemű	1.82
1 " Ceylon finom	1.70
1 " Ceylon nagyszemű. igen finom	1.92
1 " Cuba nagyszemű legfinomabb	2.02
1 " Arany jáva, zamatos	1.90
1 " Mocca arabiai	1.92
1 " Gyöngy zamatos, fin. minőség	1.80
1 " Gyöngy nagyszemű, kiváló minőség	2.10

Vidéki megrendelésnél bérmentve kilonként 6
krral drágább.

Megrendelések postán utánvétellel 5 kilós Zsá-
kocskákban több fajta kávéból is összeállítva kül-
detnek.

Kitűnő minőségű kávéimmal a versenyt bár-
mely fiúmei, triestzi és hamburgi cégekkel kiálloom.
(193.)

Hagyatékokat, régiségeket

ezüstöt, ékszer készpénzért vásárol.

Löfkovits ékszerész

Debreczen.

Ugyanő, grammonként 1 kr. munka-
díj ráfizetésével, régi ezüstöt becserél,
legdivatosabb 13 próbás éteszközökre.

(212.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND

TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságá-
ra — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal
terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körút 8.)
és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSON
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

Legolesőbb

bevásárlási

forrás

mindennemű

vadászfegyverek, revolverek és vadászati
cikkekben. (192.)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Régi fegyverek ujjakkal kicseréltetnek.

FÖLDESZ L. puskaművesnél

BUDAPEST. IV., MUZEUM-KÖRUT 3.

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új

munkák szakszerű előállítása pontosan

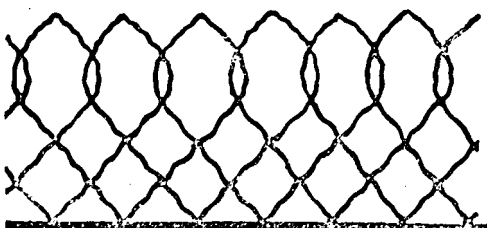
eszközöltetik. (127.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezüstszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-tűrők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121. 4-26.)

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz

hurokat

BRAUN MIHÁLY

KOLOZSVÁR

Wesselényi Miklós-u. 18.

Mindennemű javítások

pontosan és olcsón eszközöltet-
nek. Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek.

Árjegyzék

kívánatra ingyen és bérmentve.
(117.)

Nemes gyümölcs

Nemes faju alma, körte, ba-
raczkot, kizárólag egészséges
és szép gyümölcsöt veszek.

Ajánlatokat az ár métermázsán-
kénti jegyzésével kérek.

(211.) Czirbesz Gyula

gyümölcskereskedő

Budapest, Lónyay-utca 11.

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“ KOLOZSVÁRTT.

Szám: 1589. V. 29.—1899.

Pályázati hirdetmény.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“-nél megüresedett **gyakornoki** (a téli szezon alatt egyszersmint: *lőhermagtisztító-raktár-felügyelői*) **állásra** pályázatot hirdetünk.

Javadalmazás: Évi 600 = Hatszáz forint, havi előleges részletekben. Hivatalos kiküldetés esetén: 3 frt napi díj és a Sz. sz. 10. §-ában előirt egyéb díjak.

Amennyiben az „Erdélyi Gazda“ szerkesztői és kiadói munkakörében mint fogalmazó és adminisztráló segéderő alkalmazható leendő, ezért a szerkesztő-kiadó részéről külön — egység szerinti — díjazásban részesül.

Pályázati feltételek: Felsőbb gazdasági tanintézeteki oklevél; megfelelő gazdasági szakirodalmi képesség és gyakorlati ismeretek; nőtlen állapot. Nyelvismeret (főkép: német, esetleg francia, angol és román) és szerkesztői teendőknél való jártasság: előnyt biztosít

Felhivatnak azon okleveles gazdászok, kik a fentieknek megfelelő képesítéssel rendelkeznek és a gazdasági egyleti titkári pályára lépni óhajtanak, hogy *sajátkezüleg* írott és okmányokkal felszerelt pályázati kéréseiket az *Erdélyi Gazdasági Egylet* elnökségéhez czimezve, **f. évi november 15-ig** adják be.

Kolozsvar, 1898. október hó 10-én.

SZABÓ JÓZSEF, s. k.

egyl. elnök.

(213.)

TOKAJI LÁSZLÓ, s. k.

egyl. titkár.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hirdetmény.

Ezennel közhíré tétetik, hogy miután a Magyar királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (V. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A Magyar Királyi Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve**Ötödik Sorsjáték. 100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.**

Első osztály Betét 12 korona. Huzás: 1899. november 16 és 17.		Második osztály Betét 20 korona. Huzás: 1899. december 13. és 14.		Harmadik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1900. január 9., 10. és 11.		Hatodik osztály Betét 24 korona. Huzás: 1900. március 14-től április 10-ig.																																																
<i>Nyeremény</i>	<i>Korona</i>	<i>Nyeremény</i>	<i>Korona</i>	<i>Nyeremény</i>	<i>Korona</i>	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000,000 (Egy Millió)																																																
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000																																																	
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000																																																	
1 "	10000	1 "	10000	1 "	20000																																																	
1 "	5000	1 "	5000	1 "	15000	Ezen 480 nyeremény közül utóbbira kihuzott kaja a jutalomjaja																																																
3 "	2000 6000	3 "	3000 9000	3 "	10000 30000																																																	
5 "	1000 5000	5 "	2000 10000	5 "	5000 25000																																																	
8 "	500 4000	8 "	1000 8000	8 "	2000 16000																																																	
30 "	300 9000	20 "	500 10000	10 "	1000 10000																																																	
50 "	100 5000	60 "	300 18000	70 "	500 35000																																																	
2900 "	40 116000	3900 "	80 312000	4900 "	130 637000																																																	
3000 ny.	Kor. 240000	4000 ny.	Kor. 477000	5000 ny.	Kor. 898000			<table border="0"> <tr> <td>1 jut.</td> <td>600000</td> <td>600000</td> </tr> <tr> <td>1 kor.</td> <td>400000</td> <td>400000</td> </tr> <tr> <td>1 nyer.</td> <td>200000</td> <td>200000</td> </tr> <tr> <td>1 á</td> <td>100000</td> <td>100000</td> </tr> <tr> <td>1 "</td> <td>60000</td> <td>60000</td> </tr> <tr> <td>1 "</td> <td>40000</td> <td>40000</td> </tr> <tr> <td>2 "</td> <td>30000</td> <td>60000</td> </tr> <tr> <td>3 "</td> <td>20000</td> <td>60000</td> </tr> <tr> <td>20 "</td> <td>10000</td> <td>200000</td> </tr> <tr> <td>50 "</td> <td>5000</td> <td>250000</td> </tr> <tr> <td>400 "</td> <td>2000</td> <td>800000</td> </tr> <tr> <td>720 "</td> <td>1000</td> <td>720000</td> </tr> <tr> <td>1000 "</td> <td>500</td> <td>500000</td> </tr> <tr> <td>27800 "</td> <td>200</td> <td>5560000</td> </tr> <tr> <td colspan="2">30000 nyerem. és jut.</td> <td>Kor. 9550000</td> </tr> </table>		1 jut.	600000	600000	1 kor.	400000	400000	1 nyer.	200000	200000	1 á	100000	100000	1 "	60000	60000	1 "	40000	40000	2 "	30000	60000	3 "	20000	60000	20 "	10000	200000	50 "	5000	250000	400 "	2000	800000	720 "	1000	720000	1000 "	500	500000	27800 "	200	5560000	30000 nyerem. és jut.		Kor. 9550000
1 jut.	600000	600000																																																				
1 kor.	400000	400000																																																				
1 nyer.	200000	200000																																																				
1 á	100000	100000																																																				
1 "	60000	60000																																																				
1 "	40000	40000																																																				
2 "	30000	60000																																																				
3 "	20000	60000																																																				
20 "	10000	200000																																																				
50 "	5000	250000																																																				
400 "	2000	800000																																																				
720 "	1000	720000																																																				
1000 "	500	500000																																																				
27800 "	200	5560000																																																				
30000 nyerem. és jut.		Kor. 9550000																																																				
Negyedik osztály Betét 40 korona. Huzás: 1900. január 31. és február 1.		Ötödik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1900. február 21. és 22.																																																				
<i>Nyeremény</i>	<i>Korona</i>	<i>Nyeremény</i>	<i>Korona</i>																																																			
1 á	90000	1 á	160000																																																			
1 "	30000	1 "	30000																																																			
1 "	20000	1 "	20000																																																			
1 "	15000	1 "	15000																																																			
3 "	10000 30000	3 "	10000 30000																																																			
5 "	5000 25000	5 "	5000 25000																																																			
8 "	2000 16000	8 "	2000 16000																																																			
10 "	1000 10000	10 "	1000 10000																																																			
70 "	500 35000	70 "	500 35000																																																			
3900 "	170 663000	3900 "	200 780000																																																			
4000 ny.	Kor. 934000	4000 ny.	Kor. 1061000																																																			

Az I. osztály huzása 1899. évi november 16. és 17-én lesz. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.
Budapest, 1899. évi október hó 15-én.

MAGY. KIR. SZABADALMAZOTT OSZTÁLYSORSJÁTÉK IGAZGATÓSÁGA.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb bútor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unió-utca 8—10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaál és Molnar.

SZIVATTYUK

mindennemű házi és nyilvános célokra, a mezőgazdaság-, építkezés és iparnál.

A BOWER BARFF-féle

szabadalmazott inoxydálási módszer szerint

= inoxydált szivattyuk =

rozsa ellen védve.

(87.)

W. GARVENS, Wien,

➔ Árjegyzékek ingyen és bérmentve. ➔

MÉRLEGEK

legujabb javított rendszerű **tíredés, srádos** és **hídmerlegek**, fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra.

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság.

I. Schwarzenberg-gasse 6.

I., Wallfischgasse 14.

Alapított 1869-ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

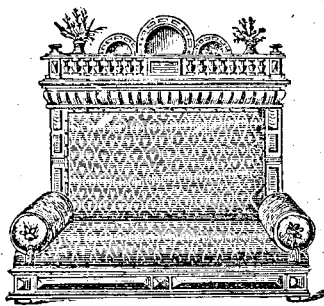
RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unió-utca 5.

MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi bútor- és építészeti asztalos munkák gyára gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zarányi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos bútorokból, függöny és szőnyegekkel.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(188.)

A „Kolozsvári Népbank, mint Szövetkezet”

második üzletévébe lépett.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hízagpótló voltát, már az első év alatt, beigazolta

Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetétjeinek kedvező gyümölcsösztetése fogják ezentúl is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csekélysege folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a betéteket $5\frac{1}{2}\%$ -kal gyümölcsösztetheti.

Üzletrész-jegyzések eszközölhetők mindennap d. e. 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben: **Külmagyar-utca 1. szám alatt a theologiai épületben.**

Egy üzletrész ára 30 ft, mely összeg heti 20 kros részletekben törleszhető.

Eddig jegyzett üzletrészek összege:
30,000 ft. (60.)

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek. (4.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján Kolozsvártt (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I em.)

4% Záloglevélkölcsönök

nyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett $4\frac{1}{2}\%$ -os záloglevélkölcsönök földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 $\frac{1}{2}$ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és $4\frac{1}{2}\%$ -os záloglevelek, 3%-os nyeresémenykötvények.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

➔ FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT. ➔

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)